

Branimir pl. Vuchetich od Brinja i Cseney-a

Plemići Vuchetichi (Vučetići) od Brinja i Cseney-a

Sažeti povjesni prikaz

Zagreb, 2007.

1 Porijeklo prezimena

Prezime Vuchetich je vrlo staro i potječe od starohrvatskog imena Vuk. Ono se mijenjalo tijekom vremena. U početku je bilo Vlk, Vlkota, Vukota, Vucheta, Vuče i Vuchetich. Vuchetina djeca su Vuchetichi.

U 16. st. u obiteljskim spisima piše se ovo prezime kao Wchetich, u 17. st. Vucetich. U 18. st. pa do polovice 19. st. Wuchetich, a od polovice 19. st. pa do I. svjetskog rata Vuchetich. Kasnije jedan dio članova obitelji Vuchetich piše i dalje Vuchetich dok se drugi odlučuju za Vučetić.

2 Porijeklo obitelji

Obitelj Vuchetich jedna je od starih obitelji hrvatskog plemstva. Prema povijesnim izvorima živjelo je u 14. i 15. stoljeću pleme Vucheticha u Bosni, današnjoj jugoistočnoj Hercegovini i to vjerojatno oko Bileća i Goražda.

Tako nalazimo u drugoj polovici 14. stoljeća uglednog plemića–diplomatu **Tvrtka Vucheticha**. On živi i djeluje na dvoru bosanske kraljice Jelene Grube. U to vrijeme Dubrovnik se obavezao plaćati Dmirovdanski i Stonski dohodak bosanskoj kraljici. Zbog toga Tvrtko Vuchetich boravi u Dubrovniku. Njemu je odlukom Dubrovačkog Vijeća dana 02.02.1398 god. isplaćen Stonski dohodak da ga preda svojoj vladarici.¹

Kao još jedan dokaz da je obitelj Vuchetich živjela u Bosni navodim oporuku Pribislava Vucheticha pisana u Veneciji 21.03.1475 god. Testament koji je pisan na staro talijanskom jeziku glasi u prijevodu:

TESTAMENT

Ja (Lanzilago) Kopljanik, rečeni Pribislav Vuchetich **Vitez od Bosne**, pri zdravoj pameti ali bolesna tijela, zahvaljujući Bogu, želim da ovo bude moj posljednji testament, kojim opozivam sve druge koje sam prije ovoga napisao.

Kao prvo preporučujem svoju dušu Gospodinu Bogu, te njegovoj majci blaženoj djevici Mariji itd.

Potom ostavljam Doraciju moju ljubljenu ženu i želim da ona izvrši sve ono što joj ovdje povjerim uz pomoć brata Jacoma Todesca Vardiana od sv. Franje Padovanskog i našeg kuma gospodina Martina de Nouvamente. Nju i gore spomenute molim da se o svemu sporazume i da urade sve što je potrebno za moju dušu te korisno za moje sinove i časno za spomenutu Doraciju.

Tako ostavljam oltaru Madone u crkvi Sv. Đure od Padove, jer se nalazi blizu mog groba, sto zlatnih dukata od kojih valja kupiti kandilo koje će biti u posjedu rečenog oltara. Ovaj milodar neka koristi svećenik koji će na tom oltaru služiti misu svake nedjelje i petka kao i blagdane, te moliti za pokoj moje duše.

Uz to ostavljam spomenutom oltaru jedno crkveno ruho od svile, jedan kalež od srebra i jedan misal, te jedan prenosiv mali oltar. Zatim želim da se pošalje nekog na Sveti Grob za spas moje duše, a koji će za milodar dobiti ono što će odlučiti moja žena i dvoje gore spomenutih. Zatim neka se pošalje nekog u Rim zbog moje duše, po napatku gore spomenutih. Neka svećenik koji to prihvati, odsluži misu u doba korizme svakog dana.

1475. god.
Pribislav Vuchetich

¹ Jorga, O.C. 70, 71, 72 izvadci iz dubrovačkog arhiva Monumenta Ragusina

Jednako tako neka netko ode zbog moje duše u Sveti Jacomo po odluci gore spomenutih.

U Bosni nije običaj da se uzima miraz od žene, već se ona ženi zbog ljubavi, dobrote i ugleda obitelji. To spominjem zato jer od svoje žene nisam dobio ništa u miraz, nego sam je uzeo iz dobrote i zbog toga što je ugledna roda. Tako joj ostavljam sve njene haljine za koje se zna da su njezine. Sve njene posrebrene pojaseve i sve njeno zlatno prstenje: četiri dijamanta i tri rubina.

Zatim ostavljam spomenutoj grb sa zmajem, grb ugarskog kralja. Zatim ostavljam odoru koju mi je poklonio kralj Alfonso, od zlata s pet bisera, dva dijamanta i tri rubina. Isto predajem spomenutoj jedan grb, koji visi na ogrlici kao kolajna, koji mi je poklonio ciparski kralj s jednim biserom. Ove stvari neka joj služe kao dokaz moje ljubavi (la segna a pruono-), neka se sjeti moje duše, kojoj je bila čast i radost.

Zatim ostavljam spomenutoj Doraciji, mojoj ženi jedno zemljište (posjed), koji sam kupio od gospođe Katarine Buzacharini slobodno i bez tereta za 1000 dukata. To joj darujem iz ljubavi i tome se ne smije nitko usprotiviti, ni djeca ni brat ili joj to zabraniti. Želim da spomenuta drži stvari koje joj ostavljam (che in tuba la legalda), a nakon moje smrti neka s time radi što hoće, no preporučujem joj čast i dobro svoje djece (sinova).

Potom ostavljam Rafaelu, mome sinu od prve žene 500 dukata. Od tih 500 dukata već je prije dobio 350 i jednu kuću od Matije Ballei-a koja je kupljena za 140 dukata. Budući mu poklanjam 500 dukata, ostavljam mu i preko 490 dukata jednake vrijednosti sa ciljem, jer je sin moje prve žene i zbog drugih dobrih obzira.

Zatim ostavljam svom sinu Pieru 500 dukata, također sinu Zorzi 500 dukata, također ostavljam Katarini, Barbari i Ani 600 dukata. Pošto je moja žena Doracija u ovo vrijeme trudna, to određujem da se od mog imetka, ako se rodi sin preda mu 500 dukata, a bude li kćerka 600.

Zatim ostavljam Katarini jedan svoj veliki pozlaćeni srebrni pojas. Zatim ostavljam svim svojim kćerima biserje (per laiuda) u vrijednosti 100 dukata (e sedexe).

Upitan od svjedoka da li ima tome što dodati, odgovorio je:

Kada bi jedan od mojih sinova postao doktor ili vitez neka dobije moj mač, ostruge i jedan pojas.

Zatim ostatak svih mojih dobara koji mi pripadaju ili bi mi mogla pripasti, te svih mojih 16 zdjela (tacna) i jedne posrebrne od drva i jedan zlatan pojas, osim onog Katarininog.

Zatim zlatna haljina i jedna suknja od zlatne tkanine, dvije suknje od svile, jedna baršunasto šarena haljina, jedna haljina od iznošenog (frusta) damasta, zatim jedna boje (de fuine), dva biča (razi), jedan svileni tamnoplavi zastor, zatim osam srebrnih ogrlica (chulier). Zatim tri mamuze, jedan posrebrni mač, posrebrna (simatra) i pozlaćena srebrna mamuza. Zatim tri tepiha i jedan zlatni prsten pečatnjak. Zatim da se svila lijepih boja jednako podijeli između mojih sinova i kćeri. (cholare belle da Seda).

Zatim ako tko od mojih sinova i kćeri umre prerano, želim da njegov ili njezin dio pripadne onim mojim kćerima i sinovima koji će biti živi, ako su to moji i Doracije kćeri i sinovi.

Zatim ako se koja od mojih spomenutih kćeri (ili sinovi, ožene ili udaju), kako to Bog ne želi, kao što to čine mnoge protiv dozvole majka, u tom slučaju ne smije ništa dobiti.

Svjedok Presbyter Antonius Benedictus Sancti Angeli m/p.

Svjedok Alexander Clericus Sancte Marie m/p.²³

Po pričanju mog rođaka pokojnog dr. Vuka pl. Vucheticha od ove grane obitelji Vucheticha žive još i danas potomci u Veneciji i okolici. Zovu se Vuchetich de Bilic što ima veze i sličnosti sa starom postojbinom Bileće u Hercegovini. Ovi Vuchetichi rodbinski su povezani sa

² VENECIJA – NOTARSKI ARHIV 1475 godine, 21-og dana, mjeseca ožujka, oznaka VIII, Not Pini Nicolo (78.1)

³ Originalni dokument je u 19. st. u Veneciji pronašao Dr. Stjepan pl. Vuchetich, kanonik zagrebački.

visokim plemićkim obiteljima (Frangipani, Baron Adrijan Wehrburg itd.). Njih bi valjalo posjetiti, uspostaviti vezu i točno ustanoviti rodbinske veze.

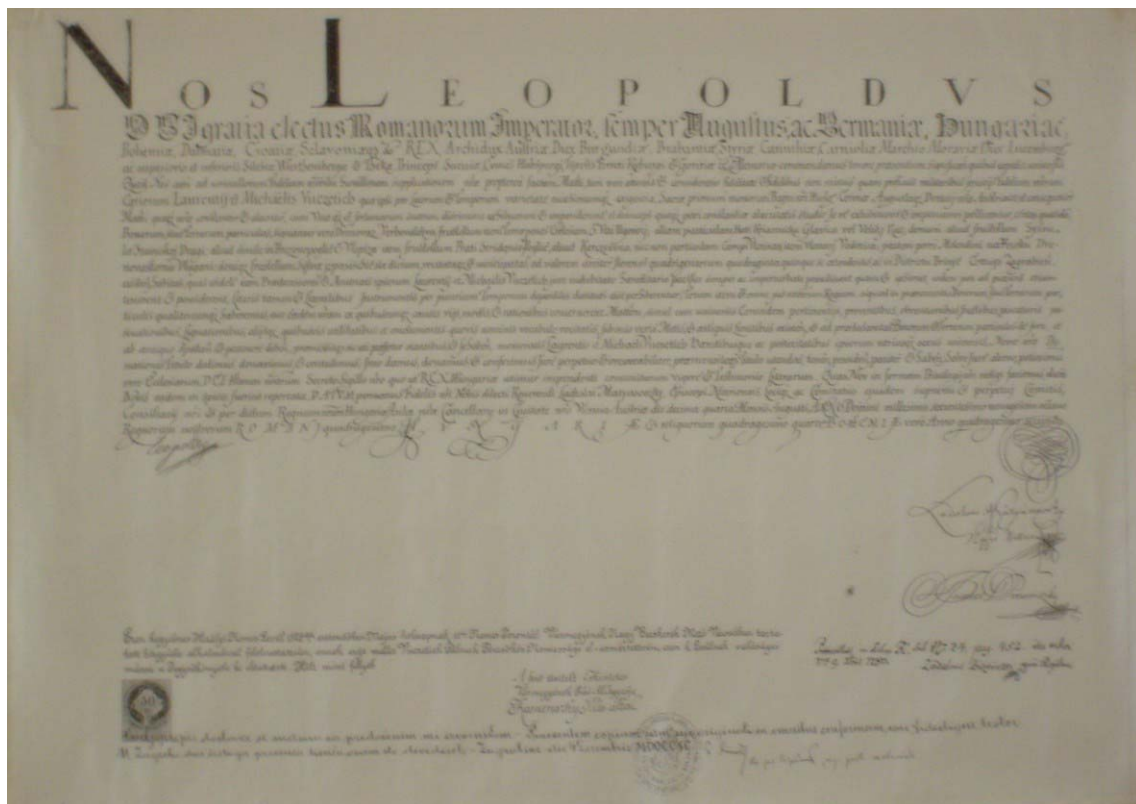
Kada i kako su pojedini članovi obitelji Vucheticha napustili svoja stalna boravišta i svoje plemićke posjede u Bosni nije nam poznato. To se ne može točno ustanoviti. Nije to bilo mirno preseljenje već preseljenje silom prilika u stalnoj borbi sa sve više nadirućim premoćnim turskim osvajačem.

Dolaskom Turaka na europsko tlo, naročito poslije nesretne bitke na Kosovu polju (1389.) te pada Bosne (1463.) mnoge su stare hrvatske plemićke obitelji kao Keglevići, Jelačići, Vuchetichi, Oršići, Jurjevići, Mesići... povlače boreći se neprekidno s Turcima prema sjeveru i zapadu: U Posavsku Hrvatsku, Primorje, Dalmaciju, Kranjsku, Štajersku, duboko u Mađarsku, preko Istre i u samu Italiju. Tako je i spomenuti Pribislav Vuchetich dospio u Veneciju.

3 Postojbina obitelji

Poznato je da su neki članovi obitelji Vucheticha bili naseljeni već 1515. god. u mjestu Dabar nedaleko Brinja.⁴

Vuchetichi su u Dabru s drugim plemićima toga kraja osnovali Župu i sagradili crkvu, i to nekako oko god. 1480. Vrlo je vjerojatno da su Vuchetichi već prije god. 1515. doselili u Dabar. Moglo bi se smatrati sigurnim da su se doselili kratko poslije pada Carigrada (1453.).

Darovnica Lepolda I. iz 1698. god. na brinjske posjede knezovima Lovri i Mihaelu Vuchetich-ima.

⁴ Stjepan Pavičić, seobe i naselja u lici, zbornik za narodni život i običaje, Zagreb 1962, Str. 97 i 148

Mi Leopold

milošću Božjom, izabrani imperator rimski uvijek August i kralj (Germanije) Njemačke, Ugarske, Češke, Dalmacije, Hrvatske i Slavonije; nadvojvoda Austrije, vojvoda Burgundije, Brabanta, Štajera, Koruške; markiz Moravske, vojvoda Luksemburga te gornje i Donje Šlezije; Virtenberga i Teke; knez Svevije; grof Habsburga, Tirola, Fereta, Kiburga i Gorice itd. Predajemo pamćenju glasom nazočne isprave objavljujući svima kojih se tiče, da mi koliko na preponiznu prošnju nekih naših vjernih učinjenu u tu svrhu našem Veličanstvu, toliko pak uočivši i promotrivši vjernost i jednako vjerne kao i uspješne vojničke usluge naših vjernih dičnih LAURENTIA i MICHAELA VUCHETICHA koje su oni prema raznolikosti mjesta i vremena te potrebi prilika, ponajprije svetoj kruni spomenutoga kraljevstva našega Ugarskoga i uzvišenoj kući našoj Austrijskoj te dosljedno i našem Veličanstvu postojano i revno pa i sa opasnošću za život i imanje svoje iskazali i izvršili, a obećavaju da će i u buduće sa jednako požrtvovnom postojanošću i revnošću iskazati i izvršiti, dadasmo, darovasmo i prikazasmo, te dajemo, darujemo i prikazujemo ne dirajući u tuđe pravo – naročito Crkava Božjih – pod naslovom novog našeg darivanja spomenutima LAURENTIJU I MICHAELU VUCHETICHU te nasljednicima i potomcima njihovima jednog i drugog spola, svima da vječnim pravom i neopozivno pod gore spomenutim naslovom upotrebljavaju, drže, posjeduju i jednako imadu neke stalne čestice Dobara ili Zemalja, poimence pak Drenovac, Vrbovu Lokvu; također komadić zemlje polag Crkve Sv. Vida; Ugovor; drugu česticu livade Križevačka Glavica ili Veliki Kret; zatim drugi komadić šumice na Stajničkoj Dragi; drugi sličan u Brezovom polju i Lipici; isto tako komadić livade Strivanje Polje i druga Krčevina; zatim česticu polja Letinac kao Vlatanaj i Vodica; zatim dio mlinišća na Drenovskom potoku u Lugani; konačno komadić šume »Istopašišće« zvan – sve ovo spomenuto i navedeno u vrijednosti dosižući po prilici četiri stotine četrdeset i pet forinta, a nalazeći se u kotaru Brinjskom županiji zagrebačkoj, što su naime već predšasnici i predhodnici ovoga LAURENTIJA I MICHAELA VUCHETICHA nedvojbenim nasljednim pravom uvijek u miru i bez smetnja posjedovali i što oni sami istim pravom i sve do sada drže i posjeduju, ali su prema tvrđenju prikraćeni izgubivši u nemirnim vremenima pisma i pismene isprave; isto tako i cijelo naše kraljevstvo pravo i ako koje na gore izbrojenim česticama dobara ili zemalja makar kako imamo ili ako se sve ovo iz makar kojega uzroka, prijevoda, načina i računa tiče našega Veličanstva, zajedno sa ovim pripadcima, dohodcima, prihodima, plodovima, ribarenjima, pašnjacima, drvarenjima i drugima makar kojima koristima i dobicima, bilo kojim slovom riječi prozivanima, pod njihovim pravim međašima i starim granicama i koje se po pravu i od starine čestica gore navedenih dobara i zemalja tiču i ticati moraju – sve to naprijed navedeno u stanju i položaju kakav je gore kazan, snagom ovoga našega pisma potkrijepljenoga privješenim tajnim pečatom kojim se kao Kralj Ugarske služimo i svjedočanstvom Pisma koje ćemo Mi dati svesti na oblik Našega privilegija, čim Nam ono bude u pesebnosti natrag doneseno. Dano rukama vjernoga Našega Nama dragog časnog Ladislava Matyasoszky, biskupa Nitranskog, ujedno vrhovnog i vječnog komesa istog mjesta i županije Savjetnika našega i po spomenutom kraljevstvu našem dvoru u Beču u Austriji dana četrnaestoaga mjeseca Kolovoza godine gospodnje hiljadu šeststo devedeset i osme, kraljevstva našega rimskoga četrdesete, ugarskoga i ostalih četrdeset i četvrte, a češkoga godine četrdeset i druge.⁵

LEOPOLD

---

⁵ Ovo je donacija Leopolda I. iz 1698. god. koju je on učinio Lovri i Mihaelu pl. Vuchetichu i na taj način im je samo potvrdio dobra koja su oni i njihovi pređi već prije uživali. Ovu ispravu je pronašao dvorski kapelan Nikola pl. Vuchetich. 1807. god. u dvorskoj pisarni i na temelju tog dokumenta kao i nekih drugih ishodio je odštetu za imanja u Vojnoj Krajini, pa je njemu kao i njegovoj obitelji u zamjenu za to predano plemićko imanje Csenej

Prije godine 1551. doselili su se Vuchetichi u Brinje. Kralj Leopold I darovnom poveljom od 14.07.1698. god. dodjeljuje Lovri i Mihaelu Vuchetichu ne samo novo plemićko dobro nego im priznaje stare posjede plemićkog dobra Brinje i dodjeljuje alodije (imanja) Drenovac, Verbova Lokva, Križevačka Glavica, Veliki Kret, Stajnička draga, Brezovo polje, Lipica i Letinac. To je učinio vjerojatno s toga što su stare povelje nestale u turskim razaranjima.⁶

Pradjedovi su Lovre i Mihaela Vucheticha po prastarom nasljednom pravu ove posjede mirno i nesmetano uživali. Lovro i Mihael bijahu unuci stjecatelja ugarsko–hrvatskog plemstva vojvode brinjskog kneza Pavla pl.Vucheticha.

Darovna isprava (original) kao i dio obiteljskog arhiva nalazi se u Győr-u (Mađarska) kod dipl. ing. Farkaša pl. Vucheticha, a mi hrvatska grana Vucheticha smo u posjedu ovjerene kopije.

Brinjsko-Dabarski Vuchetichi su jedna obitelj. Postoje još jedna dalmatinska grana Vucheticha koji se danas nalaze na otocima Hvaru i Korčuli. Lički Vuchetichi i dalmatinski su bili ista obitelj čije su se grane međusobno razdvojile.

Godine 1569. boravi u Žumberku uskočki vojvoda Radman Vuchetich. Iste godine 05.08.1569. dobiva od cara Maksimilijana II potvrdu plemstva za iskazanu hrabrost i vrline.⁷⁸

Opis grba:

Štit: Vojnički štit modre boje, u čijoj se sredini uspravio dvorepi lav, otvorenih ralja, koji u desnoj nozi drži uzdignutu sablju.

Ukras: Na štit se naslanja vojnički šljem, a na njemu u pola tijela uzdignut lav, u desnoj nozi grozeći se sabljom.

Plašt: S vanjske strane modar, s unutarnje zlatan.

1569. god.
Radman Vuchetich
Vojvoda uskočki.

Brinje godine 1650.

⁶ Stjepan Pavičić Brinje, Hrvatska Enciklopedija Zagreb 1942, Sv. III, 308 – 309

⁷ Original se čuva u državnom arhivu u Beču. 6. Knjiga 349–350. Obitelj je u posjedu ovjerenog prijepisa.

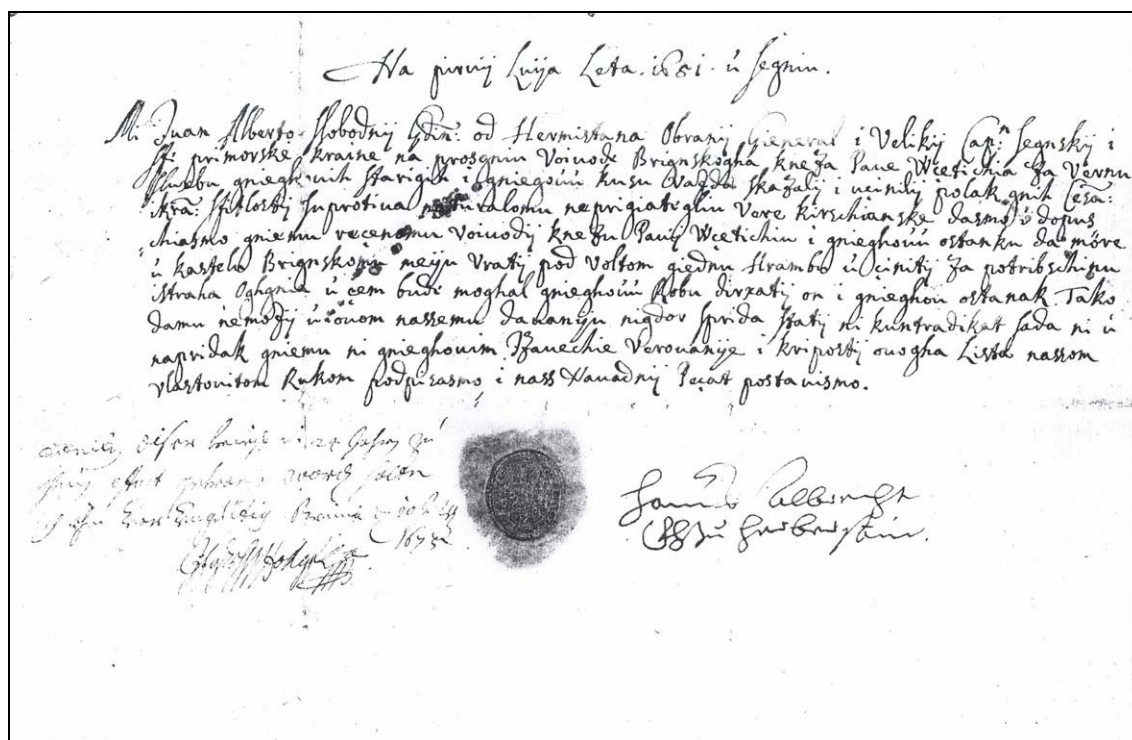
⁸ Adel des Königreichs Dalmatien, F. Heyer von Rosenfeld, Nürnberg, 1873, str. 136, br. 70.

4 Rodonačelnik obitelji

U Brinju u 16 i 17 st. Gotovo neprestano traju turski ratovi i razaranja. Tako bježeći pred Turcima veliki broj izbjeglih Vlaha naseljava se u Brinje iz Bosne. Zato dolazi do sukoba starosjedioca katolika, jer su njihovu zemlju uzurpirali pravoslavni Vlasi.

Među starosjediocima bila je vodeća plemićka posjednička obitelj Vuchetich, čiji su prostrani posjedi bili otimanjem ugroženi. Taj je sukob riješen pismenim sporazumom iz 1645. god. Ovim ugovorom između jedne i druge strane nalazimo kao potpisnika i vojvodu brinjskog kneza Pavla Vucheticha. On je jedan dio obiteljskih posjeda morao prepustiti novim došljacima.

Godine 1651 grof Ivan Albrecht od Herbersteina izdao je u Senju ispravu na hrvatskom jeziku. U njoj spominje i vojvodu brinjskog kneza Pavla Vucheticha. Hvali njegove vojne zasluge i zasluge njegovih pređa koje su oni uvijek iskazivali protiv turskog osvajača. Zatim dozvoljava Pavlu pl.V. da može koristiti brinjski grad Sokolac i ovdje držati svoje pokretnine i vrijednosti, on i njegovi potomci. To je bilo s toga što su se Turci stalno zaletavali u Brinje, robili i palili isto, ali ga nikada nisu mogli osvojiti.

Dokument generala Herbersteina upućen Brinjskom knezu Pavlu Vuchetich-u.

Godine 1652. (29.04.1652.) vojvodi brinjskom knezu Pavlu Vuchetichu za iskazanu hrabrost i vojničke vrline potvrđuje se staro plemstvo i car i kralj Ferdinand III dodjeljuje mu novu grbovnicu. Zanimljivo je da je u štitu grba drugi štit sa dvije prekrížene sablje i natpisom **ET PEDES ET EQUES**. Naš poznati heraldičar Bartol Zmajić smatrao je ovaj natpis u štitu grba za vrlo rijedak u svjetskoj heraldici. Obično se natpisi (Geslo) nalaze ispod grba, a ne u samom grbu.

ET PEDES ET EQUES u slobodnom prijevodu glasi na nogama i jašući (na konju). Stjecatelj grba Pavao Vuchetich bio je očito sklon vojničkom pozivu i vrlo je izvjesno da je učestvovao u 30 godišnjem ratu u kojem je sudjelovalo veliki broj hrvatskih konjanika. Tu je

prvi puta u vojnoj terminologiji došlo do primjene izreke ET PEDES ET EQUES. Hrvatski konjanici su po potrebi borbe postajali u ratu i pješaci.⁹

5 Povelja

Povelja cara Ferdinanda III. od 26.04.1652. vojvodi Brinjskom knezu Pavlu Vuchetich-u, kao i dio obiteljskog arhiva nalazi se u posjedu Rene pl. Vučetića dipl.ing., Petrova ul 32, Zagreb.¹⁰

6 Prijevod povelje

Mi Ferdinand III Milošću Božjom

izabrani Imperator Rimski, uvijek August i kralj Njemačke, Ugarske, Češke, Dalmacije, Hrvatske, Slavonije, Rame, Srbije i Galicije, Londonurije, Kumanije i Bugarske itd. Nadvojvoda Austrije vojvoda Burgundije, Brabanta, Štajera, Korintije, Karmole, Markiz Moravije, vojvoda Luksemburga i Gornje i Donje Šlezije, Würtenberga i Teke, knez Szevije, grof Habsburga, Tirola, Ferresa, Kiburga i Gorice, Landgraf Alzacije, Markiz Svetoga rimskoga Imperija iznad Avasa Burgovije i Gornje i Donje Luzacije, Gospodar Marehije, Harmije, luke Naona i Solina i td. Predajemo pamćenju glasom prisutne isprave davajući na znanje svima kojih se tiče. Budući da se široka dobrohotnost Knezova temelji na darežljivosti i nagrađivanju

⁹ Dr.Ernest Bauer:Hrvati u trideset godišnjem ratu str. 25, Matica Hrvatska 1941.

¹⁰ Der Adel von Kroatien und Slavonien, Ivan Bojničić, Nürnberg, 1899. str. 203 br. 147.

zaslužnih podanika smatramo da su pravo i mudro radili prastari imperatori (carevi) i kraljevi, kad su pojedince častili veličinom darivanja prema zaslugama. To mi rado oponašamo koliko u drugim vrlinama dostojnim uzorna vladara, tako i u tom smjeru. Da zato i obzirom na preponiznu molbu nekih, naših vjernih učinjenu Našem Veličanstvu, kao i uvaživši i promotrivši vjernost i vjerne usluge vjernoga našega PAVLA VUCHETICHA, vojvode Brinjskoga, kako ih je on ponajprije Svetoj Kruni našega Kraljevstva Ugarskoga, a zatim i našem Veličanstvu prema raznolikosti mjesta i vremena vjerno i postojano izkazao i izvršio pa obećaje da i ubuduće sa jednakom vjernošću i postojanošću hoće izkazati i izvršiti. Dakle jedno radi toga, a drugo, opet iz milosti i kraljevske darežljivosti kojom sve za Nas i za Državu Kršćansku zaslužne osobe kao i trudbenike u izvršenju kreposti, poput naših prethodnika, nekadašnjih Bogodanih Kraljeva Ugarskih odlučismo primjerno počastiti i njima udijeliti sigurne dokaze njihovih vrлина koje će ih moći ponukat i na još veća djela; I stoga dakle PAVLA VUCHETICHA i po njemu njegove, Magdalenu majku, Katarinu ženu, te sinove Jurja (Georg) Vuka (Wolfgang) i Petra (Peter), k tome kćer Filomelu (Philomela), temeljem pune naše Kraljevske vlasti i osobite milosti pronađosmo da valja pribrojiti i pripisati u zbor i broj pravih i nedvoumih Plemića gore spomenutoga Kraljevstva našega Ugarskoga i dijelova i pokrajina jednako kao i Kraljevstva istoj Kruni podložnih, priznavajući, te po sigurnom našem znanju i promišljenoj odluci dopuštajući da oni sami od sada unaprijed kroz buduća i uvijek neprekidna vremena sve one milosti, časti, dozvole, privilegije, slobode, prava, povlastice i besteretnosti, kojima su se ostali pravi stari i nedvoumni Plemići prije navedenoga Kraljevstva Našega Ugarskoga i krajeva njemu pripojenih dosele kako ih je volja po pravu, ili opet po navici služili ili ih uživali, služe se ili ih uživaju, da oni sve to mogu i smiju upotrebljavati, imati i uživati i da nasljednici i potomci njihovi jednoga i drugoga spola sve to smiju i mogu. A kao dokaz ove naše prema njima ukazane milosti, blagosti i darežljivosti i kao znamen pravoga i nedvoumnoga Plemstva neka se gleda ovaj Grb ili Oznaka Plemstva, naime: usporavani vojnički štit crvene boje, a na njegovu dnu pločica modre boje i kroz njezinu sredinu neki Natpis sa dvema oštricama mača trgnutim iz korica koje se pružaju gore u liku svijećnjaka sve do drška; na štit neka se naslanja vojnički šljem zagrađen ili pokriven Kraljevskom (Krunom) Diademom, a povrh njega (tj. šljema) neka se uzdiže sve do pandža suri lav ukrašen razzinutim raljama, isplaženim crvenim jezikom, te na dvoje razrašljenim i k leđima podignutim repom; ovaj (lav) sa desnom prednjom nogom neka drži kijaču te istu pokazuje grozeći se, a lijeva neka mu je ispružena za plijenom i neka je pomiče naprijed okrenutu prema desnom boku štita; sa vrha opet ili ... šljema neka se mirno prema okrajcima štita spuštaju skutovi ili vrpce mjestimice žute ili modre, a drugdje bijele i crvene, i neka sam štit lijepo krasi, kako se sve to na početku ili u glavi ovoga pisma našega jasnije vidi, naslikano rukom i umijećem risača u svojim vlastitim bojama.

Istom PAVLU VUCHETICU i po njemu gore istaknutim osobama, te njihovim nasljednicima i potomcima jednog i drugog spola svima zajedno odlučili smo da mi ostivo damo i dopustimo određujući te iz pouzdanog našeg znanja i promišljene odluke dozvoljavajući, da oni odsele unaprijed kroz buduća i neprekidna uvijek vremena ovaj grb ili znamen Plemstva, po običaju drugih pravih i starih plemića rečenoga Kraljevstva našega Ugarskoga i krajeva njemu podvrgnutih uz ista prava, prednosti, dozvole, slobode i besteretnosti, koje su isti, bilo po prirodi, bilo po drevnom običaju, upotrebljavali i uživali, upotrebljavaju i uživaju – (da ovaj grb) smiju i mogu nositi i voziti i njega do vieka upotrebljavati, rabiti i uživati svagdje u bojevima, bitkama, džilitanjima, viteškim nadmetanjima, dvobojima, monomahijama te drugim svima i pojedinim makar i kojim vojničkim plemenitijim vježbama, jednako na pečatima, jedrima, kotlovima, zastorima, prstenima, zastavama, štitovima, šatorima, kućama i grbovima, a uopće u svim vrstama stvari i poslova pod naslovom čistog, starog i nepatvorenog plemstva, kojim hoćemo i zapoviedamo da njih i nasljednike njihove jednog i drugog spola sve zajedno, svi ljudi, bili oni makar kojega staleža, dostojanstva, položaja i odličnosti, imenuju, nazivaju,

smatraju, i drže odlikovanima i ukrašenima i da nasljednici njihovi i potomci jednoga i drugoga spola svi zajedno to isto mogu i smiju, snagom ovoga sadašnjega pisma nedvojbeno im plemstvo darujemo, dajemo i podjeljujemo. Za vječno pamćenje i čvrstoću ove stvari odlučili smo milostivo dati i dozvoliti ovo pismo, naše privilegijsko dvostrukoga i izvornog pečata našega, kojim se, služimo kao kralj Ugarske potkrijepljeno u privješenom štitniku, istom PAVLU VUCHETICHU i po njemu majci MAGDALENI ženi KATARINI, te sinovima JURJU, WOLFGANGU i PETRU kao i kćeri FILOMELI, njegovima i njihovim nasljednicima i potomcima jednoga i drugoga spola svima zajedno, rođenima i koji će se kasnije roditi. Dano rukama vjernoga našega i od nas iskreno ljubljenoga prečasnoga u Kristu oca, gospodina Gjuro Lippaya, Nadbiskupa metropolitanske crkve Strigonske i vječnoga grofa istoga mjesta, Primata Ugarske, Rođenoga Legata i Vrhovnog Tajnika, našega Kancelara i tajnog Savjetnika, u našem gradu Beču u Austriji, dana dvadeset i devetoga mjeseca Aprila, ljeta gospodnjega tisuću šeststopedeset i drugoga kraljevanja našega Rimskoga godine šesnaeste, a nad Ugarskom i ostalima dvadeset i sedme, nad Češkom pak godine dvadeset i pete, kad su Crkve Božje sretno upravljali prečasnica i mnogopoštovana u Kristu braća, gospoda: biskupi Crkava: gore, napomenuti Gjuro Lippay rečene prvostolne Strigonske i Ivan Püsky kanonički ujedinjenih crkava Koločke i Bachijske, nadbiskupi, Benedikt Kisdy izabrani agrijske, Petar Petretić zagrebačke, Sigismund Zongor Varadinske, Stjepan Simandy izabrani transilvanske, Gjuro Secheny crkve vesprimske, Pavao Hoffman crkve Pećijske, rečeni Ivan Püsky upravitelj taurijske, Matija Tarnvezy izabrani vacske, Gjuro Szelepeheny izabrani nitranske, fra Andrija Francisci izabrani sarmijske, drugi fra Gjuro Bielanić tininijske, Stjepan Rohonezy izabrani čanadske, fra Marijan Maranić bosanske, isto tako fra Ivan Hrizostom de Saneta Petronilla izabrani rošonske, Petar Marijan senjske i modruške, također kad su bili poglaviti i velemožni komes Pavao Palffy od Erdödy palatin često spomenutoga kraljevstva našega Ugarskoga, komes Ladislav de Chiak Sudac našega Kraljevskoga Suda, komes Nikola Zrinjski, rečenih Kraljevstva naših Dalmacije, Hrvatske i Slavonije ban, komet Stjepan de Chiak rizničar, komes napomenuti Nikola Zrinjski konjušar, komes Gjuro Erdödy de Monijorekerek komornik, komes Nikola Palffy od Eröda živežar, ljekar, komes Adam de Battyán stolnik, komes Adam Forgach de Ghimes peharnik, komes Franjo de Nadasd ravnatelj naših poreza u Ugarskoj i spomenuti komes Pavao Palffy od rečenog Erdöda ... i dok su drugi veoma mnogi držali komitate i časti.

FERDINAND s.r.

7 Prijevod potvrde

Godine gospodnje tisućusedamstopedeset i treće prigodom i tečajem Sabora Kraljevstava Dalmacije, Hrvatske i Slavonije održanoga pod predsjedanjem presvietloga gospodina grofa (komesa) Adama mlađega de Battyán, vječnoga pravog komornika Njegovog posvećenog carskog Veličanstva u Nemeth-Ujvaru, glavnoga načelnika stražarskog tabora, županije Rastriferijske, vječnoga župana i banskoga namjesnika, trećega i slijedećega mjeseca srpnja, gore upisano Plemičko Pismo je javno pročitano, razumljeno, objavljeno i jer se nitko nije protivio prihvaćeno.

8 Slika grba

Grb plemićke porodice Vucheticha od Brinja i Cseney-a.

9 Opis grba

Štit: Uspravni vojnički štit crvene boje, a u njemu štit modre boje s natpisom ET PEDES ET EQUES iza kojeg se nalaze dva ukrštena mača.

Ukras: Na štit se naslanja vojnički šljem pokriven kraljevskom krunom, a povrh njega se uzdiže dvorepi lav otvorenih ralja, koji desnom nogom drži kijaču grozeći se, a lijevom isturenom prijeti neprijatelju.

Plašt: Desno zlatno-plavi, lijevo crveno-bijeli.

10 Rodoslovlje plemićke grane

Kod Vucheticha postoje nekoliko rodoslovlja. Kad je došlo do potvrđivanja plemstva obitelji Vucheticha u hrvatskom Saboru 1753. god., onda je zemaljski sudac (Stuhlrichter) Tian izradio genealoško stablo obitelji. Tada je u Saboru predočena i povelja i jer se nitko nije suprotstavio, potvrđeno je plemstvo obitelji.¹¹

Međutim Tian je napravio genealoške pogreške zbog sličnosti imena Wolfgang (Vuk), te umjesto Wolfgang I je naveo Wolfgang II, kao pretke nekih Vucheticha. Zbog toga su 20.07.1820. brinjski župnik pl. Czernogorchevich i svećenik Mureta izradili novo rodoslovlje i ispravili te netočnosti. U tom su im pomagali Ivan, Matija, Lovro i Filip, starci blizu stotinu godina, koji su izjavljivali svi isto. Uz ostale svjedoke služili su se starim ispravama.

19.03.1823. pukovnik Nikola pl. Rukavina na spoznajama pl. Czernogorchevich-a i Murete izradio novo rodoslovlje. Ono je uglavnom točno, no u njemu je ispušteno nekoliko osoba. No bez obzira na sve to su dragocjeni podaci, jer se vidi koji su se članovi Vucheticha odselili u Cseney i u kojim su bitkama poginuli.

05.05.1831. sastavljeno je novo rodoslovlje u Cseney-u, Torontalska županija, Ugarska. To je bilo potrebno stoga što su Vuchetichi kao hrvatski plemići željeli postati još i ugarski (indigenat). Rađeno je na osnovu arhivskih podataka i ovjereno od nekoliko sudaca, plemića i visokih upravnih službenika. Bilo je ukupno sedam potpisnika.

Godine 1921. Šandor pl. Vuchetich veliki župan zagrebački u miru sastavlja kompletno rodoslovlje, sa svim dostupnim izvorima. Budući da je rođen u Cseney-u dobro je tamo poznao svoje rođake, a u svojim istraživanjima nekoliko puta posjećuje Brinje. Iz ovog mukotrpnog rada stvara kvalitetno rodoslovlje. Nikola pl. Vučetić (Brinjska grana Čuče) iz Karlovca naručio je kod arhitekta Aleksandra Freudenreicha iz Zagreba izradu i grafički prikaz rodoslovlja. A. Freudenreich završava rodoslovlje 23. ožujka 1928; a autor Šandor pl. Vuchetich umire 4. srpnja 1928.

Od 1995. god. su Miroslav i Branimir uz podršku Mile i Stipe Vučetića nastavili tamo gdje je stao Šandor. Obradene su brinjske grane (Čuče, Ivanci i velikim dijelom Lipička) Vuchetich-a. Valjalo bi u budućnosti nadopuniti Stajničku granu, Cseney-ske grane i u Brinju granu Matijaša proizašlu iz grane Ivanaca.

U 18. st. jedan je rodovski ogranak brinjskih *Vučetića* preselio u Ogulin gdje ulaze u tamošnju vojnu službu. Zemljišne knjige (1775.) sadrže podatke jedne kućne zadruge: Ogulin (*Ivan*).

Vučetići su u Ogulinu razvili svoja rodovska naselja u Sv. Jakovu (20-6) i Gavanima (14-4).¹²

Ogulinske *Vučetiće* do danas još nitko nije obradio.

Cseney-ski Vuchetichi kojih danas više i nema u Cseney-u, raseljeni su po čitavom svijetu. Poznajem osobno četiri obitelji: jednu u Hrvatskoj (Marcel pl. Vučetić), dvije u Njemačkoj i jednu u Mađarskoj u gradu Győr (Farkaš pl. Vuchetich). Nedavno je uspostavljen kontakt s dvoje Vucheticha iz Chile-a porijeklom iz Cseney-a, koji će ove godine posjetiti Hrvatsku.

U svojoj 60 godišnjoj parnici sa bečkim dvorom iz koje su Vuchetichi izašli kao pobjednici, nije bilo sve riješeno npr. gdje živjeti u Cseney-u? Zato su austrijski arhitekti izgradili nacrt, po kojem su uskoro zatim gradili i kuće. Plan koji sam našao u obiteljskom arhivu iz godine 1820. (te godine se također obavilo preseljenje u Cseney), pokazuje vlastelinstvo koje je bilo formirano u obliku pravokutnika. Svaka okućnica obuhvaća jedno jutro zemlje predviđeno za perivoj i gospodarske zgrade. Te kurije nisu bile zbite već odvojene jedna od druge. To je

¹¹ Series nobilium, Ivan Bojničić, Zagreb, 1896., str. 41 br. 62.

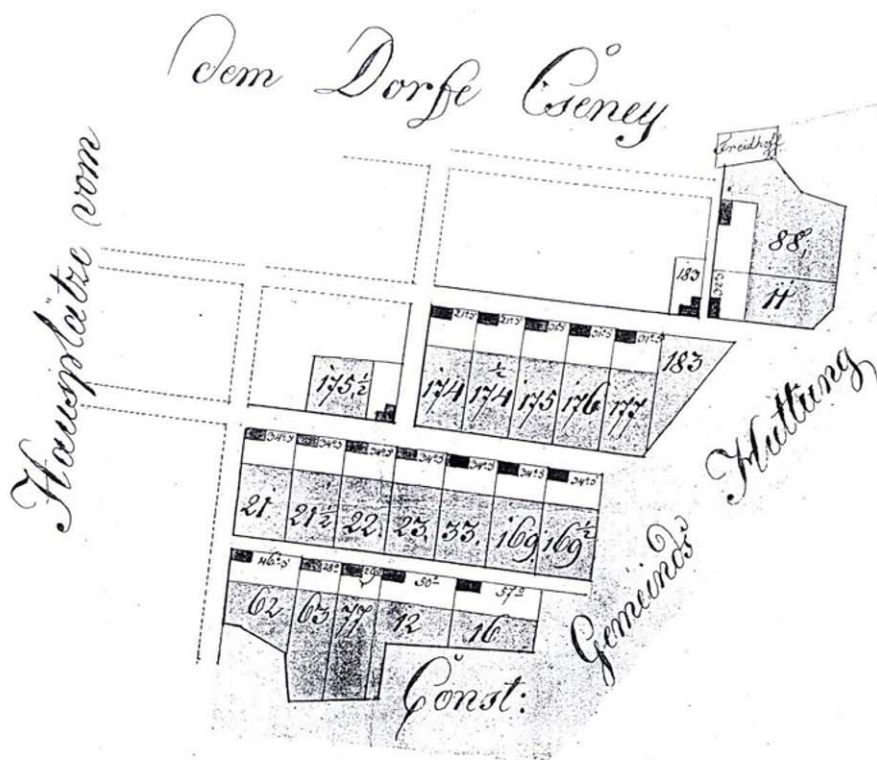
¹² Hrvoje Salopek, Stari rodovi Ogulinske-Modruške udoline, Zagreb, 2000.

dobro vidljivo iz priloženog nacрта. Ovdje se nalaze 21 zgrada u koje su se naselile 21 porodica. Iz Stajnice su bile 3, Lipice 7 i Brinja 11 obitelji. Od tih doseljenih 21 obitelji kasnije su u Cseney-u ostale tek 16, jer se 5 vratilo u Brinje.

Plan

Über die Cseney Adelige Hauptplatze.

*Nota: Die hier aufgeführte obige 21 Häuser sind 35 Jaz 500 fl
 während auf demselben kommunal neu 2 1/2 500 fl
 Diese sind in der Gemeinde Mutterung eingeschrieben worden. 58 Jaz 1000 fl*

Crtež plana preseljenja u Cseney obitelji Vuchetich s brojevima objekata i parcela iz 1820.god. (list 1 od 2)

<u>Zusatz</u> ²⁰					
Über die denen Adlichen Familien v Vuchetich in Jahre 1820 zugetheilte Hausplätze.					
Altenhaus N ^o	<u>Nahmen der Besitzer</u>			<u>Flachen Inhalt</u>	
				Joch	1/2 J
62	Anna v	Vuchetich	Staintra	†	1000
63	Pavitra	Vuchetich	v ^o	†	1000
79	Jura	Vuchetich	v ^o	†	1000
12	Tomitra	Vuchetich	Liptra	†	1000
16	Jvan	Vuchetich	v ^o	†	1000
21	Marko	Vuchetich	v ^o	†	1000
21 1/2	Petar	Vuchetich	v ^o	†	1000
22	Philip	Vuchetich	v ^o	†	1000
25	Pavitra	Vuchetich	v ^o	†	1000
33	Josa	Vuchetich	v ^o	†	1000
109	Thomas et	Georg Vuchetich	Bründl	†	1000
109 1/2	Juliana	Vuchetich	v ^o	†	1000
174	Tomitra	Vuchetich	v ^o	†	1000
174 1/2	Anna	Vuchetich	v ^o	†	1000
176	Josa	Vuchetich	v ^o	†	1000
176 1/2	Marko	Vuchetich	v ^o	†	800
176	Anna	Vuchetich	v ^o	†	1000
177	Thomas	Vuchetich	v ^o	†	1000
180	Mathias	Vuchetich	v ^o	†	1200
11				†	1000

Crtež plana preseljenja u Cseney obitelji Vuchetich s brojevima objekata i parcela. iz 1820.god. (list 2 od 2)

Po pričanju Vuchetichi su teška srca napuštali svoju hrvatsku domovinu. Na rastanku je bilo suza jer su ostavljali rodbinu, prijatelje i došavši iz gorskog kraja u nizinu, nisu se snalazili. Zato su samo tražili razlog da se vrate u staru postojbinu. One porodice koje su ostale u

Cseney-u, brzo su se uklopile u novu sredinu. Od nekoć vojničkih zanimanja, prelaze u svjetovna. Vuchetichi tu vrše značajan utjecaj u društveno političkom životu Torontalne županije.

Vuchetichi se osim Brinja (naselje Vučetići) nalaze još u Stajnici i Lipicama. Budući da su ti posjedi bili veliki, dešavalo se da sinovi istog oca, žive odvojeno. Jedan u Brinju, drugi u Stajnici, a treći u Lipicama. Uglavnom su se gradile kuće uz izvore vode. To su potoci, mala jezera, pa su u Stajnici Vuchetichi imali mlinove.

Od brinjskih Vucheticha danas su tu ostale dvije grane i obje vuku porijeklo od kneza Lovre. To su »Čuče« koji su osim vojnika dali mnogo svećenika (kao npr. Pop Stipe pl. Vučetić, kanonik, general i vikar domobranstva). »Ivanci« daju uglavnom visoke časnike kao što je npr. podmaršal Luka. Ostale brinjske grane su se 1820. godine odselile u Cseney. Grana Ivanci dala je još jednu podgranu koji se zovu »Matijaši«.

Vucheticha ima na svih pet kontinenata. Po mojoj procjeni ima ih najmanje 200 – 400 muških članova. Ovaj broj je gotovo nevjerojatan kad se uzme u obzir koliko je Vucheticha stradalo u mnogim ratovima.

11 Veze obitelji Vuchetich s drugim plemićkim obiteljima

Obitelj pl. Vuchetich-a povezana je s mnogim uglednim obiteljima od kojih valja spomenuti ove:

Baruni Rauch od Nyék-a, baruni Sedesz, baruni Vukasović, von Adelsfeld, de Morelli, von Cäesar, Klobučarić, Duimovich de Erenhein, Dávid od Turocz Szent Petera i Isztebnye, Szallopek od Csallopek-a, Berkovich od Berkišina, Miksich od Also Lukavecza, Matanović, Milić, Zlatarić, Crnogorchevich, Herakovich, Holosy, Pozojević, Uzbašić itd.

Od ličkih polemičkih obitelji s kojima su Vuchetichi povezani navedam slijedeće: Vukovići, Oriškovići, Krznarići, Kraljići, Rukavine, Mesići, Holjevci, Draženovići, Rajkovići, itd.

Obitelj pl. Vuković od Potkapele često srećemo u rodoslovnim tablicama obitelji pl. Vuchetich. Tako Mileta pl. Vuchetich satnik i pali heroj Malborgetha predak je u ravnoj liniji prvom hrvatskom admiralu Janku pl. Vukoviću Potkapelskom, koji je junački poginuo nakon što je njegova krstarica »Viribus Unitis« u eksploziji podmetnute mine, potonula pred Pulskom lukom.

Obitelj pl. Mesića često je vezana ženidbama s Vuchetichima. Tako je Ivan pl. Vuchetich u Perušiću, nećak i nasljednik junačkog svećenika i osloboditelja Like kanonika Marka pl. Mesića.¹³

Ing. Pavao pl. Vuchetich posjeduje interesantne genealoške veze predaka. Tako je »Adler« genealoško društvo u Beču godine 1943. objavilo veze hrvatskog plemstva sa visokom aristokracijom, vladarskim kućama, završno s carem Karlom Velikom. Tako pratimo barune Rauch grofova Sermage, Draškovich, koji vode do cara Karlom Velikog. Tako je poznati i hrvatski Leonida Nikola Šubić Zrinski 13. predak u ravnoj liniji ing. Pavlu pl. Vuchetichu.

1. Ing. Pavao pl. Vuchetich od Brinja Cseney-a;
2. Dr. Vuk Vuchetich od Brinja Cseney-a, vj. barunicom Rauch od Nyék-a;
3. Pavao barun od Nyék-a hrvatski ban vj. Rosaliom pl. Baechle;
4. Levin barun od Nyék-a hrvatski ban vj. Antoniom groficom Sermage od Szomszédvar-a i Medvedgrada;
5. Ljudevit grof Sermage od Szomszédvar-a i Medvedgrada cr. kr. komornik veleposjednik Golubovca vj. Anom pl. Novosel;

¹³ R. Lopašić: Dva hrvatska junaka- Marko Mesić i Luka Ibršimović.

6. Petar Ivan grof Sermage od Szomszédvar-a i Medvedgrada cr. kr. komornik, banski assesor vj. Josefinom groficom Keglevich od Bužina;
7. Petar VII. grof Keglevich od Bužina vj. Marijom Anom groficom Draskovich od Trakoščana;
8. Ivan grof Draskovich od Trakoščana, hrvatski ban vj. Marijom Katarinom groficom Brandis;
9. Ivan VIII. grof Draskovich od Trakoščana, Obersthofmeister vj. Marijom Magdalenom groficom Nádasdy od Nádasda;
10. Ivan VII. grof Draskovich od Trakoščana, palatin vj. Barbarom groficom Thurzo od Bethlenfalva;
11. Đuro V. grof Thurzo od Bethlenfalva, palatin vj. Elizabetom barunicom Czobor od Czobor Szent Mihalya;
12. Frabz grof Thurzo od Bethlenfalva, komorski prisjednik, veliki župan Árve, biskup Nytre vj. Katarinom groficom Zrinski;
13. Nikola IV. grof Zrinski, hrvatski ban, Sigetski junak, vj. Katarinom groficom Frangepan.

12 Kratki pregled povijesti obitelji Vuchetich

U razdoblju, od nove organizacije Vojne krajine pod caricom i kraljicom Marijom Terezijom pa do Bečkog kongresa (1814.–1815. god.) svi sposobni članovi obitelji Vucheticha bijahu vojnici. Tokom sto godina, od osnutka Vojne Krajine, pa do završetka napoleonskih ratova, 40 časnika, podčasnika i vojnika iz obitelji Vucheticha palo je na bojnopolju. Za sada navodim ove:

- 1.) Danijel pl. V. (1751.-1805.), major sin natporučnika Ivana, brat dvorskog kapelana Nikole smrtno ranjen kod obrane Beča 16.08.1805. god i preminuo u bolnici.
- 2.) Ilija pl. V. (1740.-1778.), konjanički satnik, sin Matije, poginuo 1778. god. od Turaka.
- 3.) Nikola pl. V., satnik, sin Lovre, poginuo 31.07.1796. god. kod Lonata u Italiji
- 4.) Petar pl. V. (1768-1796), natporučnik sin zastavnika Matije poginuo 1796. god. od Turaka.
- 5.) Mihael pl. V., konjanički kapetan, sin Đure, poginuo u Otočcu 11.02.1759.
- 6.) Nikola pl. V., natporučnik sin Đure poginuo 1790. god. od Turaka u Rakovici
- 7.) Juraj pl. V., satnik, sin Josipa poginuo 1805. god. u Italiji
- 8.) Matija pl. V. (1740.-1790.), zastavnik, sin Tome, odlikovan srebrnom medaljom pao je 1790. god.
- 9.) Josip pl. V. (1754.-1793.), podčasnik, sin Tome, odlikovan srebrnom medaljom, pao je 1793. god. kod Brabanta.
- 10.) Juraj pl. V., zastavnik, sin Vuka, poginuo 14.08.1788. god. kod Cetina od Turaka
- 11.) Josip pl. V., vojnik, sin Nikole, poginuo 14.08.1788. god. kod Cetina od Turaka.
- 12.) Nikola pl. V., podčasnik, sin Pavla, poginuo 1790 god. kod Cetina od Turaka.
- 13.) Marko pl. V., satnik, sin Pavla, poginuo 1790 god. od Turaka.

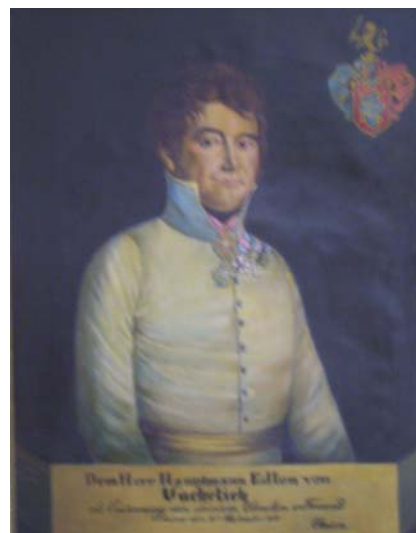

Četiri časnika Vucheticha iz Kerpen regimente oko 1815. god.
Miko - poručnik, Palas - satnik, Jure - satnik i Niko – pukovnik

Poslije oslobođenja Beča od turske opsade i njihovog teškog poraza u rujnu 1683. znatno je pala moć turske sile, oslobođen je i Budim. Daljnji koraci protiv Turaka slijedili su redom: 1687. godine oslobođena su mnoga mjesta i pokrajine mađarske i Hrvatske, pa tako i grad Osijek, a 18.08 1687. hametice su potučeni Turci kod Mohacsa (Mohača). Poslije turskog poraza carskoj vojsci je bila otvorena cijela Hrvatska, a i veliki dio Bosne. Već iduće godine 1688. osvojili su izborni knez Bavarske Ljudevit od Badena i knez Eugen Savoyski i sam Beograd te prodrli duboko na jug. Vojevanje s Turcima nastavljeno je još idućih deset godina, dok konačno nisu Turci bili potpuno poraženi od strane kneza Eugena Savoyskog 1697. godine kod Sente. Poslije toga godine 1699. za vladavine cara Leopolda I, bijahu prisiljeni Turci sklopiti, po njih veoma povoljan mir, u Srijemskim Karlovcima.

Poslije tog događaja dolazi do vidljivog primirja. Potom i članovi obitelji Vuchetich, koji su sudjelovali u mnogim bitkama, konačno su dočekali zasluženi mir. Ovo mišljenje dijeli hrvatski istraživač Stjepan Pavičić u svom opisu ličkih porodica: »... na tome tlu održali su se Vučetići i u teškoj turskoj nevolji?».

Miran život nije dugo potrajao. Godine 1736., krajem vladavine rimsko-njemačkog cara i kralja Karla III, bijaše rimsko-njemačko carstvo ponovo upleteno, ovaj puta, u besmislen rat sa Turskom, iznudenim od ruske carice Ane. Zahvaljujući vođenju loše politike, ovaj rat bio je

Jure pl. Vuchetich
Satnik

Mainz 23.09.1918., slikar: Obrien

samo od koristi Rusiji. U ovom ratu bili su izgubljeni svi teritoriji koje je u prijašnjim vojnama osvojio Eugen Savoyski na čelu sa najjačom tvrđavom na jugoistočnoj granici Beogradom.

Ova je okolnost prisilila nasljednicu cara Karla IV, caricu Mariju Tereziju na učvršćenje granica prema Turskoj osnivanjem Vojne Krajine. Organizaciono je uprava Vojnom Krajinom bila odvojena od ostale državne uprave, a teritorijalno se protezala od uže Hrvatske, uzduž Slavonije, granicom Mađarske sve do najistočnijeg boka Sedmogradske. Ona se nalazila direktno pod vojnom vlašću i nije bila spojiva sa tadašnjom civilnom upravom vlasnika plemićkih posjeda. U Vojnoj Krajini veleposjedi su bili podržavljani, a plemstvo lišeno stečenih povlastica. Sva je uprava potpala pod vojna zapovjedništva. Sve osobe vojno sposobne uvrštene su u vojnu službu.

Državna se vlast obvezala odštetiti plemstvo za oduzete zemlje dodjelom odgovarajućih posjeda iz državnih, komorskih dobara van Vojne Krajine, te isplatom pokretne i nepokretne imovine (kuće gospodarske zgrade).

Odštetu su dobili samo oni članovi obitelji koji su se iselili, a oni koji to nisu htjeli morali su se pokoriti novim upravnim odredbama Vojne Krajine.

1820.god. iselilo se iz Brinja šesnaest porodica obitelji Vucheticha. U zamjenu za svoje zemljišne posjede u Brinju i okolici dobili su u mađarskoj županiji Torontal komorni posjed **Cseney** (Čenej) površine osamnaest tisuća rali, od toga sedam tisuća rali oranica. Ostatak obitelji Vucheticha ostaje i dalje u Brinju zadržavši svoje posjede, ali je bio podvrgnut ustrojstvu Vojne Krajine.

Odštetni postupak poslije preseljenja obitelji Vuchetich iz Vojne Krajine u Mađarsku trajao je više desetljeća, ali ne krivnjom državnih vlasti već zbog neprestanih turskih i napoleonskih ratova. U međuvremenu je Brinje u Vojnoj Krajini, u kojoj su se nalazili plemićki posjedi obitelji Vuchetich, bilo pripojeno novo nastaloj napoleonskoj državi Iliriji. Odštetni postupak nastavljen je tek poslije Bečkog kongresa 1817. godine. Posjed Cseney u županiji Torontal u Mađarskoj izručen je obitelji nakon 60 godina sudovanja s Bečkim dvorom.

U razdoblju od osnutka Vojne Krajine pa do Bečkog kongresa (1814.-1815.), svi vojno sposobni članovi obitelji bijahu u vojnoj službi. U tom periodu palo je na ratištu 40 osoba obitelji Vuchetich koji bijahu časnici, podčasnici ili vojnici.

Između palih Vucheticha na ratištima treba u prvom redu istaknuti satnika Miletu (Michael) pl. Vucheticha, branioca tvrđavice Malborgeth u Koruškoj. Mileta je sa svojim rođakom satnikom pl. Caesarom (Cesar), na čelu od 256 vojnika jezeransko-modruške satnije ogulinske graničarske pukovnije s nekoliko podčasnika te s tamo nadošlim satničkim poručnikom Kupkom i poručnikom Rehmom (Ruhm) uz snažno sudjelovanje mladog satnika Hensela (Hensel) te naročito topničkog podčasnika Raucha (Rauch) na čelu topničke posade od 21 momaka, četiri dana (14-17 svibnja 1809.) branio Malborgeth i 17 svibnja poslije podne slavno poginuo.

Nasuprot ove šačice od 294 vojnika stajaše vojska francuskog generala Eugena Beauharnaisa, usvojenog sina Napoleona, u jačini od tri divizije. Ova je francuska vojna formacija imala zadaću potiskivanja austrijske vojske pod komandom nadvojvode Johann-a sa ciljem što hitnijeg spajanja sa ostalim Napoleonovim formacijama pod Bečom. Ova hrabra obrana omela je planirano napredovanje francuske vojske.^{14 15 16}

¹⁴ Alois Vetze, Österreichs Thermopylen, Wien und Leipzig 1909.

¹⁵ Gustav Wolff, Die Verteidigung der Blockhäuser Malborgeth und Predil im Jahre 1809, Fiume 1903.

¹⁶ Gustav Wolff, Obrana čardaka Malborgetha i Predila godine 1809. Dva zlatna lista iz povjesti c. kr. Otočke pješačke pukovnije grofa Jelačića br. 79. Fiume 1905. (Dorotka, Wilhelm) Ein kroatischer Leonidas. (Hauptmann Mileta v. Vuchetich bei Malborgeth.) Wilhelm v. Dorothea Ehrenwall. Agramer Zeitung, Nr. 107 – 110. (Got) X, Y, Z, Malborgeth und Predil. Militärische Presse mit Vedette, Wien, am Mittwoch, 21. Juli 1909, S. 7. (Tu se pravedno opisuje bitka kod Malborgetha). Dokazano junaštvo palog heroja, satnika Milete pl. Vucheticha od Brinja i danas je dika i ponos brinjske grane obitelji Vucheticha.

Za vrijeme Vojne Krajine služilo je u hrvatskim graničarskim pukovnijama lijepi broj časnika i podčasnika iz obitelji Vucheticha. Spomenuti nam valja ovdje i one koji nisu pali na bojnopolju, a koji su postigli zapažene vojne časti. Gotovo svi su bili odlikovani kako to spominje povjesničar Pavičić u Zborniku za narodni život i običaje, knjiga 41, str. 148.

Ovdje spominjemo sljedeće:

1. Ivan pl. Vuchetich, natporučnik, sin zastavnika Tome pl. Vucheticha
2. Đuro pl. Vuchetich, natporučnik, sin podčasnika Ivana pl. Vucheticha
3. Stjepan pl. Vuchetich, poručnik, sin natporučnika Ivana pl. Vucheticha
4. Lovro pl. Vuchetich (1751.-1832), podčasnik, sin Petra pl. Vucheticha
5. Đuro pl. Vuchetich, satnik, sin Đure pl. Vucheticha
6. Tomo pl. Vuchetich (1774.-1832.), potpukovnik, sin Matije pl. Vucheticha
7. Marko pl. Vuchetich, natporučnik, sin Nikole pl. Vucheticha
8. Đuro pl. Vuchetich, satnik, sin Nikole pl. Vucheticha
9. Ivan pl. Vuchetich, konjanički satnik, sin Đure pl. Vucheticha
10. Nikola pl. Vuchetich (1790-), satnik, sin Marka pl. Vucheticha
11. Nikola pl. Vuchetich (1771.-1833.), grenadirski major, sin Pavla pl. Vucheticha
12. Nikola pl. Vuchetich, zastavnik, sin natporučnika Petra pl. Vucheticha

U novijim godinama, posebno u Prvom svjetskom ratu (1914.–1918.) lijepi je broj Vucheticha vršio vojnu službu na bojištima.

Spominjemo ovdje ove:

1. Luka pl. Vuchetich (1859.-1918.), podmaršal. Kao pukovnik i zapovjednik 52. pješačke pukovnije. Teško je ranjen u prvom svjetskom ratu u Srbiji.
2. Stevi pl. Vuchetich (1865.-1936.), pukovnik 9. ugarske domobranske husarske pukovnije. Teško je ranjen 1917. za vrijeme Brusilovljeve ofenzive (Aleksej Aleksejevič Brusilov).
3. Jani pl. Vuchetich (1867.-1929.), pukovnik 1. ugarske domobranske pukovnije, brat Stevija.
4. Dr. Vuk pl. Vuchetich (1885.-1973.), natporučnik c. i kr. husarske pukovnije br. 10. Sudjelovao je od 7-11. XII 1914. kod znamenite konjaničke bitke kod Limanove u Galiciji (Poljska). Sin Šandora velikog župana zagrebačkog i zet hrvatskog bana baruna Pavla Raucha.
5. Stevi (Pišta) pl. Vuchetich, kapetan 10. domobranske konjaničke pukovnije. Kao bojni pilot pao je 13.05.1918., zadnjeg dana rata, kod Levica (Casarno) u Italiji. Bila je to borba u zraku protiv premoćnijeg neprijatelja. Posmrtno odlikovan, tek 28 god. star postaje pukovnik. Obitelj kao priznanje sa posvetom dobiva figuru visoku gotovo metar (atleta drži ispruženim rukama mrtvog orla).

Četiri časnika Vucheticha u I. Sv. ratu.

Janko - pukovnik, Stipe - pukovnik, Stevi - pukovnik i Luka – podmaršal

Obitelj pl. Vuchetich imala je osim vojnika i vrlo istaknute građanske članove.

1. Stjepan pl. Vuchetich (1690.-1732.), zagrebački kanonik, rektor Hrvatskog zavoda u Beču.
2. Pavao pl. Vuchetich (1718.-1771.), čazmanski prepošt, kanonik, pisac bogoslovnih djela.
3. Nikola pl. Vuchetich (1744.-1826.), dvorski kapelan i apostolski protonotar, ispovjednik carice Marije Terezije. Stekao je osobite zasluge za svoju rodbinu neumornim sudjelovanjem u odštetnom postupku obitelji Vuchetich prigodom zamjene zemljišnih posjeda u Vojnoj Krajini za posjed Cseney (Čenej) u županiji Torontal u Mađarskoj.
4. Dr. Matija pl. Vuchetich (1767.-1824.), sveučilišni profesor rimskog, kaznenog i feudalnog prava. Bio je 1809.god. rektor Sveučilišta u Budimpešti. Napisao je lijepi broj knjiga i brošura.
5. Dr. Stjepan (Stevo) pl. Vuchetich (1836.-1894.), profesor bogoslovije u Temišvaru u Mađarskoj, narodni zastupnik kotara Zsombolja u županiji Torontal u Mađarskoj (danas u Rumuniji). Poslije godine 1880. prešao je iz čanadske (Csanad) u zagrebačku nadbiskupiju. Bio je narodni zastupnik Hrvatskog sabora za kotar Turopolje, hrvatski poslanik na zajedničkom Saboru u Budimpešti, kanonik i prepošt čazmanski. Imenovan je 1893. od kralja Franje Josipa za zagrebačkog nadbiskupa. Prije papine privole umro je 1894. Pokopan je u župnoj crkvi u rodnom mjestu Cseney-u u Mađarskoj (danas u Rumunjskoj).
6. Alexandar (Šandor) pl. Vuchetich (1854.-1927.). Rođen je 1854. u Cseney-u. Bio je ravnatelj pošte i brzjava u Zagrebu (1885.-1895.), ravnatelj pošte i brzjava u Kolozvaru u Mađarskoj (1906.), veliki župan županije zagrebačke i gradova Karlovac, Sisak i Petrinja (1907.-1910.).
7. Ivan pl. Vuchetich (1854.-1942.), upravni činovnik, podžupan županije ličko-krbavske (1907.-1918.), brat podmaršala Luke.

Krajem 19 i početkom 20 st. imala je obitelj Vuchetich 7 svećenika:

1. Tomo pl. Vuchetich (1873.-1928.), župnik u Pazarištu.
2. Ivan pl. Vuchetich (1864.-1928.), župnik u Lađevcu.
3. Pop Stipe pl. Vuchetich (1873.-1945.), župnik u Ledenicama, dugogodišnji narodni zastupnik stranke prava, domobranski vikar, kanonik i general.
4. Ivan pl. Vuchetich (1876.-1962.), župnik u Sv. Đurđu Ludbreškom, kanonik.
5. Mile pl. Vuchetich (1870.-1935.), župnik u Dugoj Resi.
6. Ivan pl. Vuchetich (1882.-1964.), župnik u Žakanju blizu Metlike (brat Mile pod 5.).
7. Stevo pl. Vuchetich (1853.-1916.), župnik u Pardany, Mađarska, kanonik.

13 Kratke biografije najvažnijih članova obitelji Vuchetich

13.1 Stjepan pl. Vuchetich od Brinja Kanonik, rektor hrvatskog zavoda u Beču (1690. – 1732.)

Stjepan pl. Vuchetich brat je knezova Lovre i Mihajla kojima je 1698. god. potvrđena darovnica na brinjski posjed, a sin je kneza Vuka. Djed mu je knez Pavao, brinjski vojvoda kojemu je 1652. god. kralj Ferdinand III potvrdio plemstvo.

Stjepan je rođen 1690. god. u Brinju. Poslije kako je stekao bakalaureat Gradačkog sveučilišta, postao je 1714. god. savjetnik barunu Adamu Patačiću od Zajezde. Iste je godine bio s njime na saboru u Požunu.

U svom dnevniku navodi Patačić kako je Vuchetich uskoro (1715.) postao župnik u Vrbovcu. Tu je ostao do 1722. god. Stjepan se istakao revnošću, poštenjem u učenošću.

1722. god. u 32. godini života imenovan je zagrebačkim kanonikom. Postao je komornički arhidakon. Bio je rektor Hrvatskog zavoda u Beču. Brinuo se za Zavod. Trudio se oko školovanja Hrvata u Beču. Troškom Zagrebačkog prvostolnog kaptola i Vuchetichovim požrtvovnim nastojanjem ovaj zavod proširen je 1724. god. Izgrađene su nove prostorije. Ovdje su se školovali đaci i to na račun Kaptola ili na vlastiti račun, ukoliko su to bila djeca bogatih roditelja. Vuchetich se sam brinuo za 22 đaka. Pomagao im da bi uspješno završili škole. Neposredno prije smrti bio je kandidat za senjskog biskupa.

U 42 godini prekinuta je njegova plodna djelatnost. Umro je 11.07.1732 god.

13.2 Matija pl. Vuchetich od Brinja Župnik u Kostajnici (1713. –)

Matija pl. Vuchetich sin je Pavla a nećak kanonika Stjepana, rektora Hrvatskog zavoda u Beču. Rodio se 1713 god. u Brinju. Prve je nauke počeo u Zagrebu i dovršio u Hrvatskom zavodu u Beču. Završivši bogosloviju zaređen je 1737 god. za svećenika i to na naslov ne senjske već zagrebačke biskupije. Postao je župnik u Kostajnici u Hrvatskoj.

13.3 Dr. Pavao pl. Vuchetich od Brinja Kanonik, arhidakon čazmanski, pisac (1718. – 1771.)

Pavao se rodio 1718. god. u Brinju, kao sin Ivana pl. Vucheticha. Gimnaziju je završio u Zagrebu. Daljnje je školovanje nastavio u Hrvatskom zavodu u Beču. No prije njegova dolaska Stjepan pl. Vuchetich rektor tog zavoda već je umro. Kao pitomac Hrvatskog zavoda učio je filozofiju i bogosloviju u Beču. Pavao je bio vrlo marljiv u školi. Brzo je napredovao.

Kao oštrouman klerik izdao je dvije knjige:

1.) Regulae iuris canonici (1739.) – (Pravila crkvenog prava)

2.) Assertiones theologicae de augustissimo incarnati Verbi mysterio, quas ... in antiquissima ac celeberrima Universitate Viennensi pro prima theologiae laurea consequenda a. s. MDCCXLII mense die publice propugnabit.. Paulus Vuchetich, Croata Briniensis, praeside a.r.p. Ludovico Debiell. Viennae Austriae, Typis Ioannis Ignatii Heyinger. (Bogoslovne tvrdnje o preuzvišenoj tajni utjelovljenje riječi koje će godine 1742. mjesec dana u veoma starom i veoma slavnom

bečkom Sveučilištu pod predsjednikom prečasnim ocem Ljudevitom Debiell-om javno braniti brinjski Hrvat Pavao Vuchetich da bi postigao prvi bogoslovni vijenac. U Beču u Austriji, tiskom Ivana Ignacija Heyingera, (bez godine). 80 (8) – 520 – (2) pag.

Pavao je postao doktorom mudroslovlja i bogoslovlja. Zaređen je za svećenika na naslov zagrebačke biskupije. Bio je tri godine kapelan. Godine 1746. imenovan je župnikom u Kapeli.

Kao svećenik bio je vrlo odan crkvi i svojim župljanima. Zalagao se za otvaranje novih župa, za gradnju novih crkava. Mnoge je ljude priveo u katoličku crkvu.

Zbog svoje revnosti imenovan je 1751. god. u svojoj 33. godini čazmanskim kanonikom. Tom mu je zgodom povjeren arhidakonat. Od tog je doba Pavao postao još revniji. Postao je čuvar i štit svećeničke časti. Njegova je točnost bila uzorom kako za župljane tako i za svećenike.

Pavao je ovako živio sve do svoje smrti. Umro je 1771 god. u 53. godini svoje dobi.

Dr. Pavao pl. Vuchetich
(✠ 1718. - † 1771.)

Kanonik, arhidakon čazmanski i pisac

13.4 Dr. Nikola pl. Vuchetich od Brinja i Cseney-a Dvorski kapelan, apostolski protonator i pisac (1744. – 1826.)

Nikola se rodio 1744 god. u Stajnici, blizu Brinja. Njegov je otac Ivan bio natporučnik. Brat Danijel bijaše major. Sestra Magdalena udala se za pukovnika von Caesara.

Još kao dječak Nikola je želio postati svećenik. To mu je branio otac. Želio je da mu sin postane vojnik poput njega. Usprkos toga Nikola se uputio s majkom u Zagreb. Tu se upisao i završio latinske škole. Poslije je stupio u Sjemenište. Uskoro zatim pošto je primio niže redove, poslan je u Beč u Hrvatski zavod, u kojem su već prije bili neki njegovi rođaci. Tu je marljivim radom postigao kalaureat iz bogoslovije i time udario temelj svoje budućnosti. Bio je najbolji đak u Zavodu. Kao takav pozdravio je 1773 god. caricu Mariju Tereziju kada je pohodila Zavod. Svojim je govorništvom očarao staru caricu. Carica se zanimala za Nikolu. Nije prošla niti godina dana od ove posjete i Nikola je po završetku bogoslovske nauke imenovan

dvorskim kapelanom. Na toj je dužnosti ostao punih 20 godina, sve do 1794 god. Za vrijeme kralja Josipa II (1780. – 1790.) postao je apostolski protonotar.

Nikola je bio ispovjednik carice Marije Terezije. Bio je utjecajan kako kod carice tako i na dvoru. Svoju je omiljenost postigao odrješitošću, sposobnošću i naobraženošću. Kažu dok je bio mlad ubrajao se među najljepše ljude u Beču. Bio je visoka rasta, uspravna držanja, uvijek otmjeno odjeven. Svi krugovi na dvoru bijahu mu otvoreni počevši od carske obitelji pa dalje.

Godine 1794. Vuchetich je bio nevin okrivljen da je sudjelovao u uroti grofa Sigray i Martinovića. Protiv svoje volje umirovljen je, ali je ostao i nadalje u Beču.

Kao pisac Vuchetich je stvarao ma mađarskom i latinskom jeziku. Djela su mu državno-pravnog i religioznog karaktera.

Uz mnoge vrline Vuchetich je veoma volio svoju rodbinu. Nju je pomagao gdje god je mogao. Nastojao je da se imanja, koja su joj zbog preuređenja Vojne Krajine bila nepravedno oduzeta, povrate ili zamjene drugima. Ta su imanja nekoć bila velika. Prostirala su se od Brinja do Lipice, Stajnice i Glibodola.

Nikola je pronašao 1807. god. u dvorskoj pisarni izvorne dokumente od kojih je bio najvažniji onaj iz kojeg se mogla vidjeti darovnica Leopolda I na sve spomenute posjede. Darovnicu je kralj izdao knezovima Mihajlu i Lovri Vuchetichu još godine 1698.

S tim izvornim dokumentima uputio se Nikola caru Franji II. Zamolio ga da mu rođake u Brinju i Jezeranama u Ogulinskoj pukovnici oslobodi bilo kakvih podavanja, jer su ovi od davnine hrvatski stari plemići. No, kako u Vojnoj Krajini nije bilo slobodnih ljudi već su svi bili podvrgnuti vojnim vlastima, Nikola je zatražio da se njegovim rođacima dodjele posjedi gdje drugdje. Njegovu je molbu vladar smatrao opravdanom. Odmah je izdao naredbu da se obitelji Vucheticha moraju smatrati oslobođeni svih krajiških tereta. U isto je vrijeme naredio da mješovita građansko–vojna komisija u Hrvatskoj pregleda i procjeni nekretnine Vucheticha. To je zaista počelo iste godine. Rad te komisije trajao je sve do 1809. god. Tada je naglo sve bilo prekinuto. Vlastelinstvo Vucheticha palo je u ruke Francuza, pošto su oni okupirali prekosavsku Hrvatsku. Tako su sve muke dvorskog kapelana Nikole pale u vodu. Valjalo je čekati bolja vremena i prestanak francuske okupacije.

Godine 1810. okupio je Nikola oko sebe svoje rođake, časnike koji su služili u austrijskoj vojsci i to kapetana Tomu i Nikolu, natporučnika Đuru, poručnika Đuru, zastavnika Nikolu. Među njima je bio i Matija, sveučilišni profesor. S ostalim se rođacima nisu mogli sastati jer su ovi kao časnici bili pod francuskom komandom u Ogulinu. Svi se oni uputiše caru Franji. Zamoliše ga da im se nadoknade izdaci zbog zamjene, kad se u tome zastalo zbog ratova s Francuskom. Car im obeća da će se to urediti čim bude moguće.

Iduće ih godine Nikola povede još jednom do cara. Tom je zgodom rječito prikazao caru zasluge obitelji Vuchetich navodeći kako su ovi braneci carsku krunu ginuli. Samo za turskih ratova palo ih je 33, što časnika što vojnika. Tražio je da se njegovoj rodbini dodjeli odšteta za njihov, bez ikakve krivnje, izgubljeni posjed.

Kada je prekosavska Hrvatska ponovo pripala Austriji moglo se s više nade gledati na odštetu.

Nikola je 1815. god. još jednom bio u službenom prijemu kod cara. Tom je zgodom zatražio osim posjeda i iznos od 500.000 forinti. Poslije toga bilo je naloženo Ratnom vijeću da

Dr. Nikola pl. Vuchetich
(✠ 1744. - † 1826.)
*Dvorski kapelan, apostolski protonotar i
pisac*

se nagodi s dvorskim kapelanom Nikolom. Vijeću je predsjedao feldmaršal knez Louis Lichtenstein, njegov dobri prijatelj, pa se sve dovršilo na obostrano zadovoljstvo.

Godine 1818. ponuđeno je obitelji Vucheticha da kao odštetu za hrvatska dobra bira između plemićkih imanja: Moritzfeld, Gertenyes i Cseney.

Kada se car Franjo uputio u obilazak svoje carevine povjerio je vladanje svome bratu Ludvigu. Ovaj je tada izdao odredbu kojom se obitelji Vuchetich ima dati za odštetu samo polovica imanja Cseney-a i to bez kmetova i sela uz obećanja da se više ništa neće tražiti u ime odštete.

Kad je za to saznao Nikola, razljuti se. Uputi se regentu Ludvigu, pa mu reče:

»Vaše Veličanstvo! Da sam Vama ispovjednik ne bih Vam dao odriješnje zbog takve nepravde koju ste učinili mojoj rodbini i meni, i kad bude došlo Njegovo Veličanstvo kralj požalit ću se na Vas!«

To je zaista i učinio poslije povratka careva. Tada je car zapovjedio da se Nikolinoj rodbini dade čitav Cseney i uz to svota od 39.000 forinti, jer su toliko bili vrijedniji posjedi Vucheticha.

Tada su Vuchetichi preselili u Cseney i tu razdijelili oko 18.000 jutara zemlje od kojih je oko 7.000 jutara bila oranica.

Kad su jednom rođaci upitali Nikolu kako se usuđuje s carem i njegovim bratom tako slobodno govoriti, Nikola im odvrati: »Ja sam bio u muževnoj dobi dok su oni bili djeca i često sam i jednog i drugog na rukama nosio. Zato sam siguran u staru njihovu naklonost.«

I kao starac od preko 80 godina Nikola je bio zdrav i uspravan kao mladić. Posljednje je dvije godine proživio kod otaca Servita u Pešti, gdje je i umro i pokopan uz svog nećaka i štićenika profesora Matiju, koji je sahranjen dvije godine prije njega.

Dvorski je kapelan bio omiljen na carskom dvoru, pa čak i poslije Sigrayeve urote nije mu dvor ostao zatvoren. Nikola je sudjelovao kod careva krunjenja u Frankfurtu. Godine 1778. dobio je na dar od kraljice Marije Terezije jednu kazulu (misno odijelo) koju je ona sama vezala. Na njoj se nalazi carski orao crno-žute boje. Istu je kazulu Nikola poklonio prije smrti rodnom mjestu Stajnici. Vukov otac Šandor pl. Vuchetich uzeo je kazulu na čuvanje da bi je poštedio od ratnog uništenja. Početkom II. svj. rata dr. Vuk pl. Vuchetich, koji je imao kazulu u posjedu nalazio se u svom dvorcu Borl. U grad su ušli njemački vojnici, zauzeli mjesto i opljačkali inventar dvorca. Tako je zauvijek nestala kazula, koja se danas vjerojatno nalazi u Njemačkoj. Ostao je jedino mali tkani jastučić na kojem se nalazi carski grb, rad carice Marije Terezije i njezinih dvorskih dama. Na tom je jastučiću nekoć dvorski kapelan Nikola za vrijeme mise držao misal.

Slika jastučnice rad carice Marije Terezije.¹⁷

¹⁷ Jastučnica se čuva kod Rene-a pl. Vučetića dipl.ing., Petrova ul 32, Zagreb

13.5 Michael (Mileta) pl. Vuchetich od Brinja i Cseney-a Satnik, »ŠTIT MALBORGHETTA« (1766. – 1809.)

Satnik i heroj Malborgetha Mileta pl. Vuchetich rođen je 1766. god. Sin je Marka i Marije. Krsni kum bio mu je kapetan Jure pl. Vukasović. Kada je bio 23 godine star oženio se sa Anom Brozinčević sa kojom je imao petero djece; Sinove: Ivana i Nikolu te kćeri: Anu, Elizabetu-Katarinu i Mariju-Tereziju.

Poslije svoje junačke smrti (17.V.1809.) u Malborgethu (kada je bio izmrcvaren s više od 30 uboda od strane francuskih vojnika) satnik Mileta nije dobio posmrtno jednaka priznanja kao kapetan Hensel i poručnik Kupka. To je bila najveća nepravda od strane onih koji su pisali kasnije o toj bici ističući Hensela kao zapovjednika tvrđave Malborgeth i slaveći ga kao austrijskog Leonidu, a gotovo prešućujući satnika Vucheticha koji je stvarno zapovijedao obranom utvrde sačinjene od 263 Hrvata, Ličana od kojih je veliki dio i poginuo u borbi.

Ove nepravde su bile potvrđene na proslavi stogodišnjice bitke održane 17.V.1909. koje su oštro osuđene u Agramer Zeitungu i u Militärische Presse mit Vedette.

Da je satnik Mileta pl.Vuchetich bio zapovjednik Malborgetha, potkrepljuje se to u člancima slijedećim dokazima:

1. Hensel je kao 28-godišnji inženjerski kapetan bio poslan 11.V. u Malborgeth da izvrši samo potrebne radove na utvrdi.
2. Kao što je navedeno Hensel po svojoj vojnoj specijalnosti i po iskustvu nije mogao niti po jednoj vojnoj logici biti komandant obrane.
3. Velteze u svojoj knjizi »Österreichs Thermopylen 1809« jasno kaže da je general-major grof Nöbili odbio zahtjev Hensela da bude imenovan zapovjednikom tvrđave.
4. Dana 12.05.1809. dovedena je manja artiljerijska formacija od 24 momka pod zapovjedništvom podčasnika Raucha. Niti on nije mogao biti imenovan zapovjednikom obrane budući je vojni zadatak artiljerije isključiva podrška kopnenim snagama, a time je i zapovjedno podređena dodijeljenim formacijama.
5. Dana 13.05.1809. ušao je u Malborgeth dio ogulinske graničarske pukovnije sastavljene od jezeranske i modruške satnije, jačine 206 pješaka i 50 strijelaca. Na čelu sa zapovjednikom satnikom Miletom pl. Vuchetichom, dvojicom natporučnika, jednim poručnikom, dvojicom zastavnika, podčasnici, pozadinskim sastavom i liječnicima. Dakle u potpunosti zaokružena ratna formacija. Bez obzira na dotadašnje zapovjedno stanje utvrde, a po svim vojnim logikama isto je zapovjedništvo bilo predano novo nadošloj jedinici, a u cilju efikasnog izvršenja zadataka obrane.
6. Sa sigurnošću možemo utvrditi:
  - a) Obrana Malborgetha je odolijevala znatno snažnijoj francuskoj vojsci zahvaljujući dobro organiziranoj obrani. Nasuprot 300 članova posade navaljivale su tri francuske divizije tijekom četiri dana do potpunog sloma obrane.
  - b) Zapovjedništvo obrane vodio je satnik Mileta pl. Vuchetich
  - c) Najveći dio obrambenih snaga sačinjavali su Hrvati

Michael pl. Vuchetich
(✱ 1766. - † 1809.)

*Satnik, kapetan, odličje »Štit
Malborgetha«*

Cilj ovog naknadnog pojašnjenja je da se svi elementi tadašnjih događanja nepristrano i uz svo poštovanje poginulim i živućim vinovnicima dovedu na svoje mjesto, odbacivši sve pristranosti koje su bile do sada vidljive. Ono što za Hrvate znači obrana Sigeta, to za Austrijance znači obrana Marlborgetha.

Ova dva događaja imaju nešto zajedničko, a to je prolivena krv hrvatskog vojnika kako po zidinama Sigeta tako i po zidinama Marlborgetha.

13.6 Dr. Matija pl. Vuchetich od Brinja i Cseney -a Doktor prava, profesor, rektor Sveučilišta u Budimpešti (1767. – 1824.)

Matija Vuchetich od Brinja i Cseney-a (Čeneja) sin je Ilije, konjaničkog graničarskog kapetana koji je nesretno poginuo u austro – turskom ratu za vrijeme Josipa II.

Matiju je dao odgojiti njegov rođak Nikola Vuchetich koji je u to doba bio dvorski kapelan. Srednju je školu završio u Migazzijevu konviktu a visoke škole u Nagyszombatu (Trnavi), Požunu i Beču.

U Pešti je postao doktor prava. Naslov njegove doktorske radnje glasi:

Dissertatio inauguralis iuridica de culpa a mandatario praestanda... (Uvodna pravna rasprava o krivnji što ju mora zastupnik iskazati... 1790. god.)

Kratko je vrijeme opunomoćeni izvjestilac Kraljevske akademije u Velikom Varadinu, a zatim (1791. god.) u svojoj

24 godini postaje profesor prirodnog privatnog i općeg prava na čuvenoj Pravnoj akademiji u Košicama. Tu djeluje 17 godina. Nprekidno radi, razvija se i napreduje. Ovo je doba njegove pripreme. Proširuje svoju filozofsku naobrazbu.

Istakao se u jednoj stručnoj raspravi. Tada je odgovorio svom bivšem profesoru Ivanu Adami-u djelom: De origine civitatis (O postanku države, Košice 1802. god.)

Stvarni razvoj kaznenog prava počinje drugom polovicom XVIII stoljeća. Ovo je vrijeme obilježeno snažnim porastom pravne filozofije. Vuchetich djeluje kao pionir u ugarskoj literaturi kaznenog prava. Njegove su pravno filozofske postavke ostavljale duboki trag već u samoj svojoj pojavi. Bile su uzor i za druge kazneno – pravne škole.

Prvo je njegovo djelo iz kaznenog prava: Conspectus legum criminalium aqud Hungaros... (Pregled krivičnih zakona u Ugarskoj..., Košice 1805. god.) Ovo je djelo prva ugarska sistematska zbirka krivičnih zakona. Prema diobi i predgovoru osjeća se jaki utjecaj Kleinschroda, velikog vođe njemačke pravne literature. Na građansko pravo u ovom djelu Matija gleda kao na dio kaznenog prava.

Godine 1808. Matija ostvaruje svoj davni san. Prelazi na pravni fakultet Peštanskog sveučilišta. Predaje rimsko, feudalno i kazneno pravo. Navršiti tek 34 godine postaje 1811. dekan fakulteta. Godine 1819. izlazi njegovo već davno započeto djelo: Institutiones iuris criminalis Hungarici... (Uredbe ugarskog kaznenog prava..., Budim 1819. god.) Za ono je vrijeme djelo predstavljalo veliku novost. Ustvari, to je prvi priručnik kaznenog prava, priručnik znanstvene vrijednosti. Matija naglašava da je kazneno prvo javno pravo. Osjeća se utjecaj njemačkog kriminalista Pavla Ivana Anzelma Feuerbacha (1775. – 1833.) Matija nije

Prof. Dr Matija pl. Vuchetich
(✱ 1767. - † 1824.)

*Dr. prava, profesor i rektor Sveučilišta u
Budimpešti*

bio slijepi sljedbenik inozemnih pravnih škola, već je umio pronaći u svom radu kako izvornost tako i sklad s ugarskim pravnim običajem.

Kelemen i Vuchetich rade 1815. god. na »Kaznenom sudu sveučilišta«. Matija se zalagao 1820. god. za pravnu filozofiju austrijskog kaznenog – pravnog teoretičara Franje Zeilera i isticao njegov naprednjaštvo.

Godine 1821. imenovan je rektorom Peštanskog sveučilišta. Plodan je stvaralac. Pisac je prvog ugarskog djela o feudalnom pravu: *Elementa iuris feudalis* (Osnove feudalnog prava..., Budim 1824 god.)

Postoje i skripte o njegovim predavanjima iz rimskog prava što ih je složio Antun.

Matija je održao 1810. god. u Pešti ganutljiv žalobni govor: Oratio funebris, qua spect. ac consultissimmo viro Paulo Hajnik... III. Idus Decembris a. MDCCCIX defuncto Matthias a Vuchetich... parentavit Pestini in aedibus Universitatis Idibus Dedembris MDCCCX (Žalobni govor što ga je u Sveučilišnoj zgradi u Pešti izrekao 13. prosinca 1810. god. Matija pl. Vuchetich u čast presvijetlog i veoma učenog muža Pavla Hajnika koji je umro 11. prosinca 1809. god., Budim 1811. god.)

Vinko barun Klobušicki i drugovi polagali su 1797. javni ispit: Tentamen publicum universali et iure gentium naturali, ... in regia Academia Cassoviensi anno 1797. mense Augusto (ex institutionibus Mathiae Vuchetich ... subiverunt ... Vincentius e com. Klobusiczky (cet.)...Casoviae. (Javni ispit iz općeg javnog i prirodnog prava što ga preuzeše u kolovozu godine 1797. Vinko grof Klobušicki (i drugovi)...U Kraljevskoj akademiji u Košicama prema nauci Matije Vucheticha. Košice).

Antun Blarazin javno je branio 1814. postavke: Positiones ex iure civili Romano, quas in regia scient. Universitate Pastinensi publice propugandes suscepit Ant. Blarazin a.1814 ex praelectionibus Matthiae Vuchetich (Postavke iz rimskog građanskog prava što ih je preuzeo Antun Blarazin da ih javno brani godine 1814. u Kraljevskom peštanskom sveučilištu nauka prema predavanjima Matije Vucheticha).

Matija je umro 1824. u 57. godini života. Bio je obljubljen od svih staleža zbog naprednog stava, prijateljskog odnosa i ljubeznog držanja. Volio je mladež, te je uspio kod nje razviti duh ljubavi prema pravnoj znanosti. U naučnim je krugovima stekao ugled i izvan ugarskih granica.

Vuchetich je značaj u tome što je upravo on zastupao ugarski talent u kaznenom pravu. Ličnost je koja značajno odskače od svojih suvremenika. Sjaj zapadne kulture znao je spretno prenijeti u pravnu znanost. Matija po narodnosti Hrvat postao je tako klasikom ugarskog prava. Svoju naklonost i priznanje Mađari su mu istakli još za života. To dokazuje i studentska pjesma iz 1823. u znak zahvalnosti svome profesoru.

Zalazi sjajna zvijezda sretnog nam dana,
Ah, dižemo se ispod krila velikog nam učitelja!
Prerano nas goni sudbina dijeliti se od njega.
Vuchetich je samo jedan!
Budi nam sretan oj mužu veliki, budi vječan.
Domovina od tebe uze mnoge stupove,
Koji već progone pogibelj i zlo,
Te blistaju u redovima odličnih.

Matija je zabilježen i kao sređivač sveučilišne biblioteke u Košicama te kao zagovornik autonomnosti sveučilišta. Nema dvojbe da je njegova najveća zasluga polaganje temelja mađarskoj pravnoj znanosti, napose onima njenim segmentima koje je obrađivao u svojim znanstvenim djelima.

Čuven u tadašnjim krugovima pregalaca pravne znanosti ne samo u ugarskim zemljama, nego i diljem Europe, bilježen je kao mađarski znanstvenik hrvatskog porijekla. To Vuchetich nikad nije zatajivao. Boraveći najveći dio svog života u mađarskoj sredini, on se kao vrhunski

znanstvenik dobro snalazio vodeći s mađarskim stručnjacima žive polemike iz pravne struke. Zna se da je s pojedincima iz svoga starodrevnog Vuchetich-eva roda održavao žive veze. Jamačno nije zaboravljao ni svoj potkapelski zavičaj i svoje rodno mjesto podno Sokolca gdje se stoljećima njegovalo i branilo hrvatstvo, što i danas čine tamošnji naraštaji među njima i suplemenici, glasovitog učenjaka Matija pl. Vuchetich.

13.7 Nikola pl. Vuchetich od Brinja i Cseney -a Grenadirski major (1771. – 1833.)

Nikola se rodio 1771. u Brinju od oca Pavla i majke Margarite. Ime je dobio po svom djedu natporučniku Nikoli. Za vrijeme Napoleonskih ratova (1793.-1814.), neprestano bijaše u ratnoj službi. Sudjelovao je u mnogim bitkama i okršajima. Prvo vatreno krštenje doživio je kao kadet 1793 u opsadi Mainza. U toj borbi zadobio je rane od granate na leđima. U Mainzu je ratovao još 1795. god. Ponovno je ranjen 1796. u bitci kod Esslingena, a 1799. god u bitci u Švicarskoj. Teško je ranjen 1800. god u Njemačkoj, i to sabljom po ruci i glavi. U to vrijeme bio je grenadirski satnik u pješačkoj pukovnici baruna Langenaua. Pošto je prebolio rane, odlazi ponovo u vojnu službu. U bici kod Leipziga (1813.) zadobiva čak 17 rana, naročito teške povrede glave i ruke. Od mnogih rana, a naročito onih zadobivenih po glavi (iz godine 1800. i 1819.) oboli od upale mozga. Još je neko vrijeme bio aktivan u vojnoj službi. Umirovljen je nakon 38 godišnjeg službovanju u vojsci. Nikola je umro 1833. u Beču u 62. godini života.

Nikola pl. Vuchetich
(✱ 1771. - † 1833.)
major

13.8 Tomo pl. Vuchetich od Brinja i Cseney-a, pukovnik (1774. – 1832.)

Tomo se rodio 1774 god. u Brinju od oca Matije i majke Margarite. Od 1793 god. on je neprestano bio u Napoleonskim ratovima kao i u borbama protiv Turaka i Rusa. Prvi ratni okršaj imao je 1793 god. kod zauzimanja tvrđave Lüttich (Liege u Belgiji). Tada je bio potporučnik. Sudjelovao je u bici kod Mabeuge. Bio je 1794. god. u bici kod Turna, a 1795. god. kod Kreuznecha. Kao kapetan ratuje 1800. god. kod Marenga. Tu je bio teže ranjen. Kao major sudjeluje 1805. god. u glasovitoj bici kod Austerlitz a opet je ranjen i svojim zalaganjem spašava vrhovni štab. 1809. god. sudjeluje u bitci kod Ebersberga, a zatim u dvjema bitkama kod Beča. Ratovao je 1814 god. po Francuskoj, naročito kod Liona. Godine 1818. postao je potpukovnik. Tada se povukao u mirovinu na svoje imanje u Cseney.

Umro je 1832 god. u Temesvaru u 58 godini života.

Tomo pl. Vuchetich
(✱ 1774. - † 1832.)
pukovnik

13.9 Dr. Stjepan pl. Vuchetich od Brinja i Cseney-a Kanonik, arhidakon, profesor, saborski zastupnik (1836. – 1894.)

Stjepan je rođen 29.10.1836 u Cseney-u. Otac mu se zvao Matija a majka Matilda rođena Vuchetich.

Njegov pradjed Mileta-kapetan poginuo je junačkom smrću 1809 god. kod Malborgheta. Stjepan je rano ostao bez roditelja. Pohađao je škole u Temišvaru, Aradu i Velikom Bečkereku a kada se je odlučio za svećeničko zvanje uputio ga je čanadski biskup u Hrvatski kolegij u Beču. Poput njegovih preda koji su bili u istom zavodu i Stjepan se je istakao jer je u svakom pogledu bio prvi. Tu je s odličnim uspjehom završio teologiju a nedugo potom postao je doktor teologije. Nakon toga se vratio u čanadsku biskupiju i u Karanšebešu služi kao kapelan.

Kako je ovaj mladi svećenik bio obdaren znanjem i lijepim ponašanjem bio je uskoro postavljen za profesora matematike i fizike u temišvarskom liceju te za prisjednika konzistorija. U Temišvaru je bio vrlo štovan i voljen pa je tako 1868 god. bio izabran za zastupnika za katolički kongres protiv tadašnjeg temišvarskog župnika, a kasnije kardinala Josipa Mihalovića. Osim toga godinu dana ranije Vuchetich je postao narodni zastupnik u žomboljskom kotaru (*Zsombolja* → *danas: Jimbolia u Rumuniji*). Tako je aktivno djelovao u javnom i političkom životu. Dok je bio zastupnik bio je dobar prijatelj tadašnjeg ministra predsjednika grofa Julia Andrassy-a i baruna Eötvösa, a kroz njihove preporuke ga je zagrebački nadbiskup Mihalović 1870 god. uzeo k sebi i postavio ga je za kanonika »a latere«. Tako je Stjepan postao treći kanonik u svojoj obitelji.

Da se vrati u Hrvatsku bila je Stjepanova velika želja i čim je stigao ovamo počeo je aktivno sudjelovati u hrvatskom političkom životu i pristaša je unionističke stranke. Branio je tako hrvatsko – ugarsku nagodbu pa je izdao i brošuru o njoj pod naslovom: »Na čemu smo«? što je u to vrijeme izazvalo pravi političko događaj. Ovo njegovo djelovanje rezultiralo je mnogim spletkama a slijedile su i posljedice te je izgubio mjesto kanonika »a latere« pa je imenovan za profesora teologije u nadbiskupskom sjemeništu.

Na ovom novom mjestu svojim znanjem mnogo je koristio mladeži te je nastojao u stvaranju dobrih odnosa Hrvata i Mađara. Te svoje nazore tumačio je i u mađarskom listu »Reforme«. U to doba Vuchetich je bio jedini doktor kanonskog prava u cijeloj Hrvatskoj pa su mu kao takvom bili povjereni i kod zagrebačkog kaptola najvažniji poslovi. Zato je opravdano svojom učenošću posjedovao veliki ugled.

Stroge forme crkvenih obaveza umio je vješto uskladiti sa svojim liberalnim načelima. Uopće njegova je ličnost obilježena humanošću i strpljenjem. Nadalje, Stjepan je bio vrlo obrazovan svećenik, govorio je gotovo sve europski jezike, zanimalo se je osobito filozofijom, a imao je također bogatu biblioteku. Na političkom polju pripada unionističkoj stranci i svoja uvjerenja je umio vješto braniti. Uz to je bio zastupnik kotara Turopolje, Varaždinskih Toplica, Ogulina i Koprivnice. U saboru je dosta često uzimao riječ pa je tako govorio o disciplinskoj stvari klera (1876.) polemizirajući s Mrazovićem, zatim je pokrenuo pitanje školske zaklade »Kutjevo« onda još o regulaciji Save, pa za obranu turopoljske autonomije a prvi se je založio za osnivanje obrtno škole. Osim na političkom, Vuchetich je bio vrlo aktivan i na društvenom planu jer je u cijeloj Hrvatskoj bio poznat kao mecena đaka i studenata. Veliki dio svojih prihoda trošio je upravo na njih pa se dobro zna da je bio skrbnik pedeset četvorici. Od toga broja je dosta otpalo na njegove rođake no tu je i bio veliki broj drugih. Kada mu vlastiti

Dr. Stjepan pl. Vuchetich
(✠ 1836. - † 1894.)
Kanonik, arhidakon, profesor, zastupnik

dohodak nije bilo dovoljan, obraćao se za pomoć kardinalu nadbiskupu Haynald-u, pa na biskupe Schlaucha, Szaboa, Bonnasza i Zalku. Radi ovakvog požrtvovnog i plemenitog rada bio je štovan od svih bez obzira na stranačku pripadnost.

Pod kraj života bio je od strane cara Franje Josipa imenovan za zagrebačkog nadbiskupa, a kako se s ovim od pape potvrđenim imenovanjem otezalo, najviše zbog toga što su mu mnogi na tom zavidjeli, Vuchetich je krenuo u Gyertyamos (u Rumunjskoj) blizu Temišvara gdje je imao imanje i tu je iznenada umro 15. siječnja 1894.

Iza njegove smrti nastala je velika praznina. Za života, osim što je bio kanonik, vršio je nadzor katehetskih škola u Međimurju, pa arhiđakon od gvešća i Sitnice, predstavnik Čazme i Požege, predsjednik nadbiskupskog ženidbenog suda i prosinodalnog eksaminatorija, prisjednik duhovnog stola itd.

Osim što je mnogo uradio za svoje rođake Vuchetiche, namjeravao je također popraviti grad Sokolac u Brinju, a kojeg su posjedovali brinjski Frankopani, a kratko vrijeme i 1651 Vuchetichi. Nažalost tu nakanu nije ostvario jer je u međuvremenu umro. Sokolac je i dalje propadao radi zuba vremena, ali i zbog devastacije od strane okolnih seljaka. Danas se sačuvala samo gotska kapela, ruševine kule i ulaznih vrata. Konzervatorski zavod je obnovio i zaštitio kapelu te i dalje radi na konzerviranju ostalog dijela grada.

Članovi obitelji pl. Vuchetich (Vučetić) od Brinja i Cseney-a snimljeni 29.10.1891. godine u Zagrebu, povodom proslave 55. rođendana kanonika Stjepana (Stevobačija). [334](#)

1. red

- 1) Josip, (✠ 1853 - † 05.03.1914), visoki financijski činovnik – Cseney, [325](#)
- 2) Mikloš, (✠ 06.01.1863 - †), visoki financijski činovnik – Cseney, (braća: Stevi^{2.4)} i Jani^{2.8)}, [328](#)
- 3) Lojze, sudac, veleposjednik u Neuzini – Cseney, [326](#)
- 4) Lojze, (✠ 11.12.1860 - † 08.03.1929), posjednik, upravitelj pošte u Brinju – Stajnica, [497](#)
- 5) Ivan, (✠ 24.02.1864 - † 06.11.1928), svećenik, župnik u Lađevcu kod Cetingrada – Brinje (Čuče), [510](#)

2. red

- 1) Lovro, (✠ 22.03.1878 - † 18.08.1933), pravnik, visoki poštanski činovnik. – Brinje (Ivanci), [410](#)
- 2) Stevo, (✠ 28.10.1853 - † 29.07.1916), župnik u Pardany, – Cseney, [208](#)

- 3) Adam, posjednik – Cseney,
- 4) Stevi (Stjepan), (✠ 30.11.1865 - † 05.10.1936), hus. pukovnik – Cseney, (braća: Mikloš^{1,2)} i Jani^{2,8)} 329
- 5) Endre, (✠ 28.03.1849- † 25.03.1893.), odvjetnik – Cseney, 202
- 6) Šandor, (✠ 21.10.1854 - † 04.07.1928), pravnik, veliki župan zagrebački, gen. dir. pošta, – Cseney, 306
- 7) Mate, (✠ 13.11.1866 - † 01.06.1931), pravnik, vijećnik kraljevskog banskog stola, – Stajnica, 505
- 8) Jani, (✠ 30.11.1867 - † 28.03.1929), domobranski pukovnik, (braća: Mikloš^{1,2)} i Stevi^{2,4)} 330
- 9) Ivan, posjednik – Cseney

3. red

- 1) Luka, (✠ 1858 - † 06.07.1918), podmaršal, – Brinje (Ivanci), 280
- 2) Ivan, (✠ 07.11.1860 - † 19.04.1928.), penzionirani kapetan, odvjetnik u Modošu, – Cseney, 333
- 3) Stjepan, (✠ 29.10.1836 - † 15.01.1894), kanonik, nepotvrđeni nadbiskup zagrebački, – Cseney, 334
- 4) Stipe, (✠ 25.04.1862 - † 02.11.1922), pukovnik, – Brinje (Ivanci), 275
- 5) Odon, (✠ - †), odvjetnik u Modošu, – Cseney, 331
- 6) Ivan, (✠ 12.03.1854 - 25.07.1942), pravnik, podžupan Like i Krbave, – Brinje (Ivanci), 278

4. Djeca na koljenima

- 1) Vuk, (✠ 19.09.1885 - † 29.05.1973), Dr. iuris polit., generalni konzul sin, Šandora^{2,6)}, 442
- 2) Pavao, (✠ 20.11.1886 - † xx.05.1892), sin Šandora^{2,6)}, 443

5. Djeca

- 1) Ivan, (✠ 24.02.1864 - † 06.11.1928), kanonik, župnik u sv. Đurđu kraj Ludbrega – Brinje (Čuče), 510
- 2) Šandor, – Cseney
- 3) Franjo, (✠ - †), činovnik – Cseney, emigrirao u Ameriku (Detroit), brat od Janka⁴⁾ 441
- 4) Janko, (✠ - †), činovnik – Cseney, emigrirao u Ameriku (Detroit), brat od Franje³⁾ 440
- 5) Nikola (Mika), (✠ 12.03.1879 - † 09.09.1955), trgovac u Karlovcu, – Brinje (Čuče), 522
- 6) Nikola (Mika), (✠ 17.01.1878 - † 19.06.1961), pravnik, generalni direktor pošta, – Cseney, 286

13.10 Alexandar (Šandor) pl. Vuchetich od Brinja i Cseney-a Veliki župan zagrebački, Kr. poštanski i brzojavni ravnatelj (1854. – 1928.)

Od ravnatelja do velikog župana¹⁸

Ravnateljem Hrvatske pošte i brzojava krajem 19. st., točnije 15. lipnja 1888. imenovan je Alexandar -Šandor pl. Vuchetich, iseljeni Hrvat ili rumunjski Hrvat podrijetlom iz Brinja (Lika), čiji su se roditelji, nakon oduzetog im posjeda u Lici, odselili u Banat. Bila je to ugledna lička obitelj, plemićkoga roda. Njegovu pretku Pavlu Vuchetichu, knezu Brinjskomu, kralj Ferdinand III. potvrdio je 1652. god. staro plemstvo. Iz te loze je i Alexandrov stric, ugledni zagrebački kanonik, znanstvenik, zaštitnik siromašnih, ali inteligentnih hrvatskih đaka i studenata, te nesuđeni zagrebački nadbiskup. Ovaj visoki crkveni dostojanstvenik utjecat će na sudbinu svoga sinovca Alexandra koji završava gimnaziju u Temišvaru, a pravne znanosti u Budimpešti i Zagrebu. Nakon studija zapošljava se Alexandar pl. Vuchetich kao lektor mađarskog jezika na zagrebačkom sveučilištu, no vrlo brzo odlazi u odvjetničku službu, da bi 1888. godine bio imenovan ravnateljem Zagrebačkog poštanskog i brzojavnog ravnateljstva, na kojem mjestu ostaje punih 10 godina - do 1899. kada ga je Ministarstvo javnih radova i komunikacija u Budimpešti premjestilo u Rumunjsku. U Zagreb se vraća 1906. kada je imenovan velikim županom Zagrebačke županije i gradova Karlovca, Siska i Petrinje. Umirovljen je 1910. Kao umirovljenik živio je na svom malom imanju na

Šandor pl. Vuchetich

(✠ 1854. - † 1928.)

*Veliki župan zagrebački,
Kr. poštanski i brzojavni ravnatelj*

¹⁸ HPT LIST Zagreb, 1994. Br. 10 str. 18,19

Plitvicama i u selu Martijancu između Varaždina i Ludbrega gdje je umro 1928. i tu na mjesnom groblju pokopan.

Težnja za europskom razinom poštanskih usluga

O imenovanju Alexandra Vucheticha za ravnatelja Hrvatske pošte i brzojava Narodne novine od 20. lipnja 1888. pišu:

»ravnateljem je imenovan kr. ministarski tajnik gosp. Alexandar pl. Vuchetich, sinovac zagrebačkog kanonika, prečasnog gosp. Stjepana pl. Vucheticha«. Te iste novine već u srpnju iste godine predstavljaju novog ravnatelja kao vrlo energičnog čovjeka koji je u ravanju hrvatskom poštanskom službom pošao od isključive upotrebe hrvatskog jezika kao službenog. »Kako čujemo, novi ravnatelj kr. poštah i brzojavah za Hrv. i Slavoniju gosp. Al. pl. Vuchetich (Vučetić), izdao je odmah čim je nastupio službu podčinjenim uredima i organima naredbu, po kojoj se imaju tako u nutarnjem službovanju kao u dopisivanju služiti isključivo hrvatskim jezikom... (N. N. 10. 7. 1888.) Da bi poštanska i brzojavna služba bila što učinkovitija, novi ravnatelj nastoji da se službenici školuju, te iste godine najavljuje početak strukovnog tečaja za poštanske i brzojavne službenike a tim povodom naglašava se da molbe pišu isključivo hrvatskim jezikom (N. N. 7. 8. 1888.) Kako vidimo ravnatelj Vuchetich nije ni časa časio, što bi narod kazao. Obilazi pošte i brzojave po Hrvatskoj kako bi bio što više upoznat sa stvarnim stanjem u tim službama. Njegovo htijenje da ove javne službe podigne na europsku razinu usluga nije promaklo ni uvijek radoznalim novinarima koji su i te kako bili svjesni koju ulogu u društvu ima pošta i brzojav.

Zbog vrlo zanimljivih zapažanja navodim cijeli članak - dopis iz Primorja:

»Već od duže vremena putuje g. ravnatelj Vuchetich po gornjoj Krajini i Primorju, da razgleda pošte i brzojave. Kao što je poznato pošta je po čitavom naobraženom svijetu jedna od najrazgranatijih prometnih zavodah stvorena to da služi trgovini i prometu kao poluga za razvoj, a do ustrojenja željeznica i parobrodah služila je pošta kao obćilo osobama i robi, te je još i danas uzko skopčana s timi javnim svjetskim obćili. Da se i naša zemlja, koja je mlada još i neprepletena javnim obćili svake vrsti, malo po malo dovine do onog stepena, gdje danas stoje druge naprednije zemlje, uvjereni smo, da će ravnatelj pošta i brzojavah tomu posvetiti sve izvrstne svoje sile, pa da će tako ove dvie godine u harmoniji s ostalim prometnim sredstvima blagotvorno djelovati na blagostanje naroda. Gospodin ravnatelj kani uzko skopčati poštarsku svezu između kopna i mora, tako da će uz redovitu vožnju pošte po kopnu i parobrodi prevažati poštu po moru. Muž kao što je gosp. ravnatelj Vuchetich bit će kadar urediti, kao što je u tome već donekle uspio, nutarnje odnose naših poštah, pak se nadamo, da će po vremenu tako uspjeti, da opravdani prigovori obćinstva sasvim prestanu.«

Naredba o uporabi hrvatskog jezika

U siječnju mjesecu 1890. obilazi Liku i Krbavu kako bi, između ostalog, provjerio je li stoje priče da se osim hrvatskog jezika koristi još njemački ili mađarski jezik. Tom prigodom ponavlja svoj nalog »Strogo nalažem svim uredima, da se u podnescima svojim počam od primitka ove okružnice, izključivo uredovni hrvatski jezik rabi, jer ću u protivnom slučaju proti onim, koji ovoj naredbi udovoljili nebi, svom strogošću postupati«. Novinari zapažaju: »Kao što o njemačkom, tako isto ni u magjarskom jeziku neima kod poštah – što mnogi trube – ni govora; dapače i najnovije tiskovine o prometu gotovog novca izdane su čistim hrvatskim tekstom - Uvaživ, uza sve to, da je inače gosp. ravnatelj pl. Vuchetich u službi vrlo strog i pravedan, može mu se čestitati na tako sviestnu i patriotičnu shvaćanju službenog položaja.« (N. N. 18. 1. 1890.)

Bolja organizacija poštanske službe

Nije ravnatelj Vuchetich vodio brigu samo o uporabi hrvatskog jezika u ličkim (i drugim poštama diljem Hrvatske), već i kako u tom kraju bolje organizirati poštansku službu. Tako on uvodi ličku diližansu koja je prometovala od Gospića preko Osika, Perušića, Lešća, Otočca, Brloga, Žute Lokve, Brinja, Jezerana, Josipdola do Ogulina. To je za ovaj kraj Hrvatske bio neprocjenjiv dobitak, jer je to bila jedina veza Like sa svijetom budući da je najbliža željeznička postaja Ogulin bila udaljena 126 km od Gospića, glavnog ličkog mjesta. U Ogulinu lička diližansa imala je priključak na vlakove pruge Zagreb-Rijeka. Diližansa je svaki dan prevozila poštu i do pet putnika. U vrijeme Vuchetichovog

službovanja šira uporaba telefonske mreže tek je bila u začetku, ali i tu se nastojalo, za ono vrijeme, dosta učiniti. Ove godine je Osijek slavio 100. obljetnicu državne telefonske mreže, na čijem otvorenju 31. 5. 1894. je bio i ravnatelj Vuchetich, a tom prigodom novine (»Slavonische Presse« u članku pod naslovom U znaku napretka) su posebno odale priznanje brzojavnom građovodi iz Zagreba, gosp. Petru Zoriću i njegovim radnicima Ličanima koji su »verući se poput mačaka po krovovima neviđenom brzinom mrežu izgradili«.

Ovom prigodom dopustit ću si mali komentar. Hrvati, sposobni i radišni izgrađivali su i danas izgrađuju ovu svoju napačenu zemlju u svim povijesnim okolnostima i unatoč svim neprilikama!

Za vrijeme Vuchetichovog službovanja izgrađeno je i nekoliko poštanskih zgrada. Među ostalim, u Zagrebu je 1892. otvorena nova zgrada za poštu na Glavnom kolodvoru, a 1897. poštanska palača u Zemunu »veliki ukras grada« kako su je novinari nazvali (N. N. 31. 5. 1897.)

Promicatelj hrvatskog turizma

Aleksandar-Šandor pl. Vuchetich, osim što je u organiziranju i unapređenju hrvatske poštanske službe ostavio vidnog traga, ostavio je i snažan pečat u promicanju hrvatskog turizma. Kao veliki ljubitelj prirode Vuchetich je 1871. posjetio Plitvička jezera i od tada svake godine i iz tuđine dolazi na Plitvice, te riječima i činima nastojaše da se pospješe kulturni i turistički probitci ovog hrvatskog kraja. S najznanimijim hrvatskim intelektualcima i uglednicima toga doba osniva »Društvo za uređenje i poljepšanje Plitvičkih jezera«, te sa svojim družima stade ostvarivati zamisao da se na Plitvičkim jezerima izgrade hoteli i vile kako bi turisti imali gdje odsjedati, a sam se trudio da svoje ugledne prijatelje, kojih je imao diljem Europe, što više zainteresira za ovaj prelijepi kraj. U svrhu što boljeg turizma na Plitvicama, uređuje poštanski ured 1895. g. te izgrađuje telefonsku vezu do Korenice. Nakon organiziranog djelovanja Društva, na Plitvicama se počеше graditi hoteli, uređivati putovi, ceste, čistiti jezera, uvoditi struja... Prvi hotel bi otvoren 1896. god. te, u povodu toga upriliči Društvo svečanost »uz pjev revnog hrvatskog pjevačkog društva 'Velebit' iz Gospića i uz obilni i birani program glasbe c. i kr. pjevačke pukovnije Jelačićeve sa Rijeke... sakupi se odličnog svieta obojeg spola... Misu je služio župnik korenički Mažuranić. Među govornicima obratio se i g. kr. ravnatelj pošta Vuchetich nazdravi prekrasnom besjedom hrvatskoj domovini « (N. N. 26. 5. 1896.)

Zaljubljenik u domovinu svojih predaka, kao primjer drugim Hrvatima dao je Vuchetich sagraditi sebi mali ljetnikovac na Plitvicama. No, s tugom prof. Franić 1910. zapaža »i sve do danas iza Devčića, ostade pl. Vuchetich jedini jedincati koljenović koji je svoj ljetnikovac na Jezerima podigao, ako i imademo već Hrvata, koji su u Alpama i na Rivieri svoje ljetnikovce sagradili«¹⁹

Aleksandru pl. Vuchetichu, ravnatelju Hrvatskih pošta i brzojava, »hrvatskom koljenoviću koji se vratio u domovinu svojih predaka bilo je stalo do njezina napredka, te je tomu cilju pridonosio kako je i koliko znao i umio.«²⁰

prof. Kata Šutalo

Opaska Branimira .pl.V.

Šandor je posljednje godine svog života provodio u svom ljetnikovcu na Plitvičkim Jezerima i u dvorcu Martijanec, čiji je vlasnik bio njegov sin dr. Vuk pl. Vuchetich. Ljetnikovca na Plitvicama danas nema, jer je uništen u II. sv. ratu (vjerojatno djelo partizana).

Prije 20-tak godina posjetio sam Martijanec i tom prilikom potražio Šandorov grob. Trud mi je bio uzaludan, jer ga nisam našao. Raspitivanjem sam saznao da je izgrađena cesta (put) preko njegova groba. Eto kako se Hrvati odužiše Šandoru! I sam dvorac nije bio u boljem stanju. Oronule fasade i opustošena unutrašnjost!

¹⁹ Dragutin Franić: Plitvička jezera, Zgb, 1910.

²⁰ Stjepan Krpan: Portreti rumunjskih Hrvata, Zgb, 1992.

13.11 Ivan pl. Vuchetich od Brinja i Cseney-a
Pravnik, podžupan Like i Krbave
(✠ 12.03.1854 - † 25.07.1942)

Ivan je stariji brat podmaršala Luke, sin je Lovre i Rozalije pl. Rajković.. Odlazi iz Brinja i školuje se kod svog rođaka kanonika dr. Stjepana pl. Vucheticha. Maturirao je u Hrvatskom plemićkom konviktu u Zagrebu, a zatim završava pravni studij. Radi kao sudac u Gospiću. Duže vrijeme kao kr. kot. predstojnik službuje u Otočcu (1895.). Zatim je radio u Vukovaru kao županijski tajnik. Za banovanja Pavla baruna Raucha postaje podžupan u Lici i Krbavi. Tu je službovao dulji niz godina (1910.). Na poslu se istakao revnošću i sposobnošću. U mirovini je živio u Gospiću. Vrlo zaslužan za razvoj Plitvičkih jezera. Oženio se Katarinom pl. Turković. Imao je dvije kćeri, od koji se Josipa udala za satnika pl. Rukavinu.

Od brata Luke naslijedio je obiteljski arhiv sa vrlo starim i vrijednim spisima. Nakon Ivanove smrti to je nažalost sve nestalo u vrtlogu rata.

Ivan pl. Vuchetich
(✠ 12.03.1854 - † 25.07.1942)
podžupan Like i Krbave

13.12 Luka pl. Vuchetich od Brinja i Cseney-a
Podmaršal
(✠1858. - † 06.07.1918.)

Luka se rodio u Brinju od oca Lovre i majke Rozalije pl. Rajković. On postaje časnik i cijeli je svoj život unjeo u službu za austrougarske a naročito bosanske pješačke pukovnije. Godine 1906. unaprijeđen je za pukovnika. Postaje zapovjednik 52. pješačke pukovnije u Pečuhu. Kao zapovjednik te pukovnije pošao je 1914. god. u rat protiv tadašnje kraljevine Srbije. Kod juriša na Crni Vrh biva teško ranjen, te je poslije toga postao nesposoban za svaku daljnju ratnu službu. Za svoje zasluge unaprijeđen je čin generala. Radi u bečkom ministarstvu za vojsku i mornaricu. Napreduje u službi i uskoro biva imenovan za podmaršala (general s 2 zvjezdice). Od ranjavanja dulje boluje te odlazi na operaciju nakon koje umire 06.07.1918. Pokopan je u Beču na vojnom groblju. U svojoj oporuci ostavlja veliku svotu novca kao zakladu za školovanje siromašnih đaka iz Brinja. Nažalost nedugo nakon toga došlo je do raspada Austrougarske monarhije te taj novac izgubio svaku vrijednost.

Luka pl. Vuchetich
(✠1858 - † 06.07.1918)
Podmaršal

13.13 Stevi pl. Vuchetich od Brinja i Cseney-a

Pukovnik
(✱1865. - † 1935.)

Stevi je rođen u Cseney-u od oca Gyula (Julija) - odvjetnika i majke Josefine Schiller. Djed mu je Nikola kapetan. Brat Janko mu je bio pukovnik. U doba Austro-Ugarske monarhije služio je kao časnik kod kr. ugarsko-hrvatske domobranske husarske pukovnije br.10 u Varaždinu. Početkom I. svj. rata sastavio je kr. ugarsko-hrvatsku domobransku pučko-ustašku husarsku pukovniciju, kojoj je postavljen za zapovjednika. Godine 1915. imenovan je kao pukovnik zapovjednikom kr. mađarske Honvéd husarske pukovnije br. 9 sa sjedištem Marosvásárhely-u, sa kojom pukovnijom bijaše na ruskom ratištu. Godine 1916. nekako u mjesecu kolovozu u Brusilovljevoj ofenzivi je teško ranjen i pada u rusko zarobljeništvo u mjestu Tschita u Sibiru. Kao invalid i za daljnju borbu nesposoban zamijenjen je godine 1917. sa jednim zarobljenim ruskim časnikom jednakog čina. Putem Švedske otpremljen je u domovinu i to u Varaždin. Ovdje je poslije rata, sa upravo mizernom mirovinom, no snažno materijalno poduprt od obližnjih veleposjednika i hrvatskih rodoljuba, kao i svi ostali austro ugarski časnici, živio do svije smrti, koja je nastupila 1935. god. Pokopan je u Varaždinu u obiteljskoj grobnici.

Stevi pl. Vuchetich
(✱ 30.11.1865 - † 05.10.1935)
Pukovnik

Oženio se Bertom Legros, koja je bila Flamanka – Belgijanka. Nažalost je umrla u 28. godini života ostavivši iza sebe dvoje djece, Marcela i Veru. Od Marcela potječe sin Marcel koji živi u Popovači i ima dva sina Domagoja i Matiju.

13.14 Janko pl. Vuchetich od Brinja i Cseney-a

Pukovnik
(✱ 30.11.1867. - † 28.03.1929.)

Janko (Jani) brat pukovnika Stevi-a kao časnik služio je kod raznih kr. ugarskih domobranskih pukovnija. Zbog svojih izvanrednih vojničkih sposobnosti službovao je 10 godina u predsjedničkom odsjeku kr. ugarskog domobranskog ministarstva u Budimpešti. Za vrijeme I. svj. rata postao je pukovnik i zapovjednik 26. ug. hrv. domobranske pješačke pukovnije. Poslije rata nastanio se u Budimpešti, gdje je umro 1929. god. Nije imao potomke.

Janko je bio ludo hrabar i za njega pričaju da nije poznao taktiku povlačenja. Tako je u ratovanju u Rusiji kada su neki njegovi vojnici pokušali pred neprijateljem uzmaći, zagrozio se je da će prvog vojnika kojeg bude vidio da bježi ustrijeliti vlastitom rukom. Nakon takva pritiska njegova jedinica je probila ruske redove i ušla u neprijateljsku pozadinu.

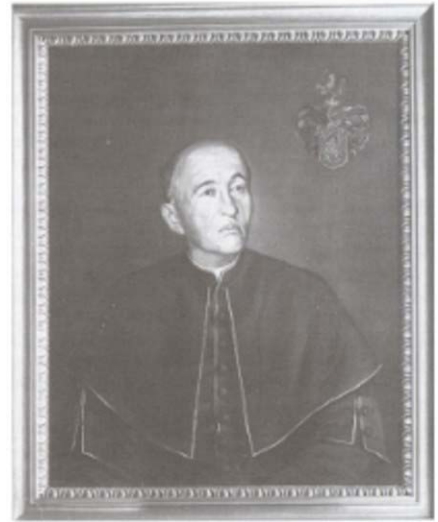

Janko pl. Vuchetich
(✱ 1867. - † 1929.)
Pukovnik

13.15 Pop Stipe pl. Vučetić
Kanonik, vojni vikar, domobranski general
(✠ 08.11.1873. - † 21.04.1945.)

U traganju za podacima o novinarsko-publicističkom i političkom djelovanju popa Stipe pl. Vučetića, našli smo da je on kao novinar i član Hrvatskoga novinarskog društva objavio više od šezdeset kraćih članaka, opširnijih rasprava i brošura, čime vjerojatno nije iscrpljena sva njegova bibliografija.²¹ Vrlo zapaženo bilo je njegovo djelovanje kao pravaškog političara i saborskog zastupnika što je potrajalo i kroz drugo desetljeće našeg stoljeća. To je obnovljeno i 1942. g. kad je postao članom Hrvatskoga državnog sabora. Dakako da je popu Stipi njegovo dušobrižničko djelovanje bila prvotna zadaća, da bi pri kraju života u Hrvatskoj domovinskoj vojsci obnašao čast i dužnost njenog vikara u činu generala. Stipe Vučetić rođen je u Brinju 8. studenog 1873. g. u seljačkoj obitelji plemenita porijekla. Nakon gimnazijskog školovanja u Zagrebu studirao je bogosloviju u Senju. Kao student dvije je godine bio predsjednikom tamošnjeg Zbora duhovne mladeži, društava bogoslova koji su njegovali i promovirali hrvatsku kulturu.

Pop Stipe pl. Vučetić
(✠1873. - † 1945.)
Kanonik, vojni vikar, general

Nakon što je 1896. g. u Senju primio svećenički red, Stipe Vučetić bio je kapelanom odnosno župnikom u Kraljevici, Delnicama, Jablancu, rodnom Brinju, onda u Starigradu, Lukovom Šugarju, Karlobagu, Čanku, Bilaju i Ledenicama. Ovim postajama pridodaju se još i Beč i Rijeka, bez naznake na kojim je dužnostima tamo bio. Dok je župnikovao u Ledenicama, početkom 1942. g. imenovan je, kako je rečeno, članom Hrvatskoga državnog sabora. Nakon imenovanja za vojnog vikara, preselio se u Zagreb, gdje je spomenutu dužnost obavljao sve do smrti 21. travnja 1945. g. Uz veliko mnoštvo rodbine i odličnika pokopan je na vojničkom dijelu Mirogoja 23. travnja. Nakon oproštajnog govora te instrumentalnog izvođenja himni odsvirana je i rodoljubna pjesma »Oj ti vilo, vilo Velebita«, što je bila posebna pokojnikova želja.²²

Jedan od njegovih prvih spisateljskih istupa bila je brošura »Slava utemeljiteljima« (Senj 1896.), gdje je iznio povijest nastanka i djelovanja spomenutog »Zbora«, društva senjskih bogoslova. Među njegove veće radove spada rasprava »Sv. Stjepan, kralj Ugarski, nije zaštitnik kraljevine Hrvatske«, što je 1900. g. objavljeno kao podlistak u novinama »Hrvatsko pravo«. Već iz naslova se nazire da se autor konfrontira s idejom da bi taj mađarski kralj (vladao 997. - 1038.) i zatim svetac, bio zaštitnikom Hrvatske. Vučetić naime u tom »zaštitništvu« vidi širenje i ostvarivanje velikomađarske državne ideje i nad Hrvatskom što u praksi znaci mađarsku političku i drugu prevlast nad Trojednicom, dakle Kraljevinom Hrvatskom, Slavonijom i Dalmacijom. U svojstvu glavnoga vojnog dušobrižnika odaslao je 1943. 1944. i 1945.g. »Poslanice vojnog vikarijata vojnicima i časnicima Nezavisne Države Hrvatske«. U njima se obraća pripadnicima Hrvatske domovinske vojske u povodu nastupanja Nove godine;

²¹ Ćiril Petešić: Milan Grlović, prvi predsjednik Hrvatskoga novinarskog društva, Zagreb, 1992., str. 74.

²² Umro vojnički vikar general Pop Stipe pl. Vučetić, u: »Hrvatski narod«, VII/br. 1313, 21. travnja 1945., Zagreb, i Posljednji oproštaj s Popom Stipom pl. Vučetićem, u: »Hrvatski narod«, br. 1316, 24. travnja 1945., Zagreb, sve bez naznake autora.

podsjecajući ih na njihove domovinske obveze, čije ispunjavanje nikad ne smije biti u suprotnostima s kršćanskim načelima.

Kao osvjedočeni pravaš, Stipe Vučetić uređivao je u razdoblju 1906.-1911. g. tjednik »Hrvat - list za pouku, gospodarstvo i politiku«, koji je izlazio u Gospiću kao »Glasilo Starčevićeve hrvatske stranke prava«. Tada je on župnikovao u Bilaju, i iz te male seoske sredine išle su poruke hrvatskog otpora i Beču i Pešti, ali i nadirućem jugoslavenstvu dobrim dijelom iz pera popa Stipe, »pravaškog kremenjaka, koji nije ni pred čim uzmicao.«²³ Ova ocjena njegova držanja potječe iz vremena nakon što je 1909. g. na listi netom spomenute stranke izabran za narodnog zastupnika za izborni kotar Perušić. Saborskim zastupnikom je ostao sve do sloma Monarhije 1918. g., nakon čega je nastupilo vrijeme turbulentnih događanja oko »ujedinjenja« s istočnim zemljama bivše Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca (SHS), odnosno Jugoslavije, čije su ga vlasti 1921. g. bile strpale u mitrovačku kaznionicu. Već i naslovi njegovih brojnih članaka priopćuju čitatelju da je pop Stipe imao oštro, često polemičko pero spram srpskih hegemonu, kako u doba banovanja Khuena Hedervaryja tako i nakon njega u eri djelovanja hrvatskih projugoslavenskih popustljivaca i zatim u novoj južnoslavenskoj državi.

U svojim često oštro intoniranim člancima Pop Stipe nije štedio tadašnjega (1908.-1910.) unionističkog mađaronskog bana Pavla Raucha (1865. - 1933.), oštro šibajući po njegovim antihrvatskim postupcima. Gledajući kako tavori ličko gospodarstvo, napose obrtničko-industrijski pogoni za preradu drveta, te slaba željeznička povezanost Like s ostalim dijelovima Hrvatske, Vučetić je 1906, 1908. i 1911. g. uz kritičku analizu, nudio i neka rješenja koja bi vodila boljitku Like i njenih ljudi.

Osim u gospićkom »Hrvatu« koji je, da ponovimo, uređivao Pop Stipe pl. Vučetić, on se javljao i u više drugih svjetovno-političkih glasila, kao što su: »Hrvatske novosti« 1911., »Hrvatska« 1918., »Pravaš« 1923., »Lička sloga«, »Hrvatski Zagorac« 1938., te u crkvenovjerskim listovima i časopisima »Hrvatska straža« 1934., »Katolički list« 1936., 1939. g., »Bogoslovska smotra« 1937., »Vrhbosna« 1940. g. i drugima.

U stajalištima političara i publicista Popa Stipu pl. Vučetića zapažaju se neke konstante koje je on sam izricao. U već spominjanom burnom vremenu koje je donijela 1918. godina on je u pravaškom glasilu »Hrvatska« ustvrdio ovo: »Zauvijek i u vieke viekova moraju srbske aspiracije iz okvira hrvatske države izčeznuti«. I dalje iste godine i u istom listu: »Za hrvatstvo prati jugoslavenstvu! Za Hrvatsku proti Jugoslaviji!²⁴

U svome razotkrivanju otvorene ili prikrivene rabote slavosrba, jugoslavena i njima sličnih u onodobnoj Hrvatskoj Pop Stipe pl. Vučetić je pisanom riječju udarao po njima, postajući tako i tri četvrt stoljeća nakon toga u nas i te kako aktualan.

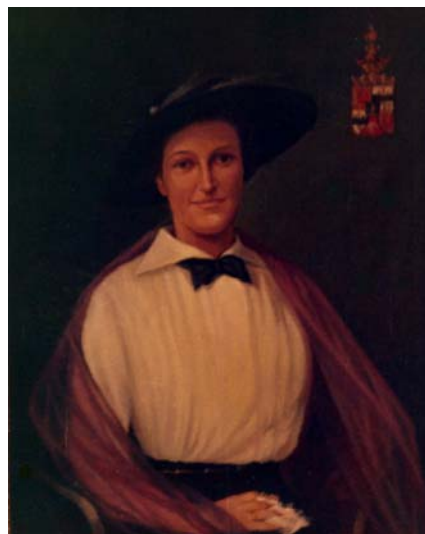
²³ Iz nepotpisane bilješke o Stipi pl. Vučetiću u: »Hrvat«, XVIII/br. 37, 26. rujna 1910, Gospić

²⁴ Vidi o tome »Hrvatska«, glasilo Stranke prava za sve hrvatske zemlje, br.2075 od 28. lipnja 1918. i br. 2084 od 9. srpnja 1918.

13.16 Dr. Vuk pl. Vuchetich od Brinja i Cseney-a
Generalni konzul, pravnik, nadporučnik
(✱ 19.09.1885. - † 29.05.1973.)

Dr. Vuk pl. Vuchetich
(✱ 1885. - † 1973.)
Generalni konzul, dr. prava

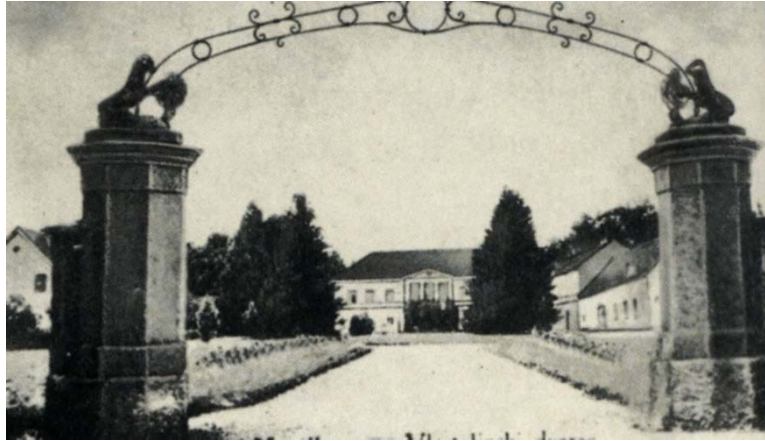

Elizabeta pl. Vuchetich
rođ. barunica Rauch

Rođen je 1885. god u Budimpešti. Otac mu je Aleksandar nekadašnji veliki župan županije zagrebačke, a majka Jelena pl. Dávid od Turocz Szent Petera i Isztebnye. Žena mu je bila Elizabeta rođ. barunica Rauch od Nyék-a, kćerka hrvatskog bana Pavla baruna Raucha. Od njih je Vuk dobio u miraz dvorac Martijanec, veliki posjed površine 3000 rali. U braku im se rodilo četvero djece: Pavao i Hubert, te Marija i Helena. Hubert je poginuo u II. svj. ratu, a Pavao je radio kao agronom u Njemačkoj i imao je dvije kćerke, od kojih Rosemarie živi u dvorcu obitelji Rauch na otoku Bali. Osim dvorca Martijanec Vuk je kupio od grofa Bombellesa dvorac – utvrdu Borl (Slovenija). Grad se nalazi na stijeni povrh Drave i nakon što je nacionaliziran, danas služi kao hotel. Sudbinu nacionalizacije doživio je i dvorac Martijanec.

U doba Austrougarske monarhije službovao je kod državne uprave, te tek 28 god. star, bijaše kr. kot. pretstojnik u Crikvenici i kasnije u Osijeku. Godine 1914. te veći dio 1915. bijaše kao natporučnik kod cse. i kr. husarske pukovnije br. 10 iz Székesfőhervára na ruskom ratištu. Tu je njegova pukovnija u okviru 10. konjaničke divizije, zajedno sa mađarskim husarskim pukovnijama br. 9 i 13, te sa hrvatskom Uhlanskom pukovnijom br. 12 iz Osijeka od 7. do 11 prosinca god. 1914. uspješno ratovala, protiv nadmoćne ruske vojske. Ta bitka je poznata kao konjanička bitka kod Limanove (Galicija - Poljska).

Kao umirovljeni državni činovnik bijaše god 1941. reaktiviran i imenovan za generalnog konzula u Pragu. Vuk je bio vrlo obrazovan, govorio je nekoliko svjetskih jezika, što mu je dobro koristilo dok je radio kao diplomat. Zadnje godine života proveo je Grazu uređujući obiteljski arhiv.

Dvorac u Martijancu

Dvorac – grad Borl (Ankenstein)

14 Pogovor

Napisati studiju, članak ili knjigu o Vuchetichima, bila je potreba koju su mnogi članovi naše obitelji uviđali, ali na žalost nitko se toga do danas nije ozbiljnije primio. Nakon što je Šandor pl. Vuchetich veliki župan Zagrebački 1921. godine izradio veliko i pregledno obiteljsko rodoslovlje, daljnjih dvadeset godina nije se ništa zbivalo po tom pitanju. Obitelj je završetkom prvog svjetskog rata bila razdvojena nastankom novo stvorenih država. Novo nastale okolnosti pridonijele su slabljenju, a dijelom i kidanju međusobnih veza. Ono što se nekoć zbivalo za vrijeme života Nikole pl. Vucheticha dvorskog kapelana (1744.-1826.), koji je svojom snagom i ugledom ujedinio, obnovio i učvrstio obiteljske veze, danas je posvema iščezlo. Možemo se sa sjetom prisjećati dana kada je Stjepan pl. Vucheticha (Stevobači) (1836.-1894.) kanonik i nesuđeni zagrebački nadbiskup, pomagao 50-orici mladih članova obitelji u školovanju, od kojih su mnogi postali ugledni pravnici, časnici ili pak svećenici. Veze brinjskih i cseneyskih članova obitelji bile su česte i srdačne.

1940 godine pop Stipe pl. Vučetić (brinjski), kanonik, domobranski general i vojni vikar, odlučio je, već u poodmakloj dobi, započeti pisanje obiteljske povijesti. Svoj opsežno zamišljeni rad otpočeo je uređivanje matica (rođenih, vjenčanih i umrlih) i to za razdoblje od 1706. godine do 1940. godine. U tom poslu pomagali su mu mladi klerici. Posao je trajao oko dvije godine, a obuhvaćene su brinjske stajničke i lipičke matice. Ubrzo po završetku posla 1943 godine, povlačeći se iz Brinja, talijanske okupacione snage granatiranjem su zapalile župnu crkvu u kojoj su izgorjele sve matice kao i ostali inventar. Pop Stipe je bio u posjedu obiteljskog arhiva sa originalnom plemićkom poveljom, te ga je počeo sređivati. Tjedan dana prije završetka II. svj. rata (21.04.1945) umire od upale pluća. Obiteljski arhiv su fratři sa sv. Duha iz Zagreba predali mome ocu Dr. Marku pl. Vuchetichu. On ga je uspio spasiti od uništenja u tadašnjim turbulentnim političkim vremenima, te ga uz pomoć Dr. Vuka pl. Vucheticha prebaciti u Graz gdje je Vuk stanovao. Nakon njegove smrti (29.05.1973) arhiv preuzima Fedor pl. Vuchetich, dipl.oec, koji je u to vrijeme živio u Zürichu u Švicarskoj. Završetkom domovinskog rata Fedor se seli iz Zürichu u Zagreb te sa sobom donosi i obiteljski arhiv. Nakon njegove smrti (23.11.2001) arhiv dolazi u posjed njegovog sina Dr. Ive pl. Vučetića, Radićeva ul. 32 Zagreb.

Ja Branimir pl. Vuchetich počeo sam još prije 30 godina tragati za obiteljskom pisanom građom. Posjećivao sam mnoge članove moje obitelji i skupljao razne podatke do kojih sam mogao doći. Želja mi je bila jednog dana objaviti studiju o obitelji Vuchetich. 1970 godine preselio sam se iz Zagreba u SR Njemačku u kojoj i danas boravim. Dolazeći u posljednjih par godina češće u domovinu intenzivno sam se družio sa svojim rođacima. U međuvremenu je Miroslav pl. Vučetić dipl. ing. el., koristeći računarske programe, dopunio postojeće Šandorovo rodoslovlje iz 1921. god.. Izradio je i popis koji sadrži podatke o članovima porodice Vuchetich. Pri dopunjavanju rodoslovlja uključili su se ekonomist Mile pl. Vučetić i Stipe pl. Vučetić, dipl. ing. el. Lavovski dio posla ipak je obavio Miroslav. Tako smo nas četvorica VIRIBUS UNITIS (ujedinjenim snagama) radeći nekoliko godina dovršili kratku studiju povijesti plemenite obitelji Vuchetich.

U pisanju sam koristio manji dio obiteljskog arhiva. Veći dio koji se nalazi u posjedu Dr. Ive pl. Vučetića nisam imao na uvidu. Pisanu građu mađarske grane cseneyskih Vucheticha nisam koristio jer se nalazi u posjedu Farkaša pl. Vucheticha u Györ-u - Mađarska.

Veliku pomoć pridonijeli su mi radovi gospode Stjepana Krpana, Envera Ljubovića, Ive Bašića i Nikole Tominca. Njihove radove kojima sam se služio navodim na kraju ovog članka. Svima njima velika hvala na stručnosti i interesu za obitelj Vuchetich.

15 Literatura

1. Ivan Bojničić: Der Adel von Kroatien und Slavonien, Verlag von Bauer und Raspe, Nuernberg, 1899.
2. Ivan Bojničić: Popis plemića proglašanih na Saboru kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije. G. 1557-1848, Zagreb, 1896.
3. Géza von Csergheő, Major a.D., Heft 1-7, Taf. 496, unter Mitredact. des Jván v. Nagy: DER UNGARISCHE ADEL, Verlag von Bauer und Raspe, (E. Küster.) Nürnberg 1885-1887.
4. Gjuro Stj. Deželić: Pet Vučetića iz prošlog stoljeća. Dragoljub ili upisnik, kalendar iz 1878.
5. Baltazar Adam Krčerlić: ANNUAE ILI HISTORIJA 1748. 1767., JAZU, Zagreb, 1962.
6. Stjepan Krpan: Brinjski kraj u prošlosti i sadašnjosti, Zagreb 1995
7. Enver Ljubović: Grbovi plemstva Like, Gacke i Krbave, Megrad, Zagreb 2003.
8. Hrvoje Salopek: Stari rodovi ogulinske-modruške udoline, MH Ogulin, Zagreb 1999.
9. Stjepan Pavičić: Seobe i naselja u Lici. Zbornik za narodni život i običaje, knjiga 41, Zagreb 1962
10. Ive Bašić: Rodoslovlje Vučetića iz Vira, Vir 2004
11. Nikola Tominac: Stajnica i okolica, Zagreb 2004